

LIETUVIŲ
DIENOS

VICE-PREZIDENTAS NIXON
PRIIMA LIETUVIŲ JAUNIMO
PETICIJĄ

LITHUANIAN DAYS
SEPTEMBER, 1956

1956 M. RUGSĖJO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

K. Pakštas, MOKSLO JAUNIMAS — ATEITIES KŪRYBOS LAIDAS	3
LIETUVOS BYLĄ Į JUNGTINES TAUTAS, A. Šalčiaus pašnekesys su VLIKO pirm. Matulioniu.....	4
Dr. Adolfas Damušis, Į GERESNĮ PASAULĮ	6
Dr. kun. Antanas Juška, AUKSINIO JUBILIEJAUS PARAŠTĖJE	7
Albinas Baranauskas, SNIEGO PLATUMOS, novelė	8
Mykolas Vaitkus, POEZIJA, Patrakęs žirgas, Atsivėrė širdys, Žodžiai šešėliai ir kt. eilėr.	9
SĄLYGOS KULTŪRAI KILTI, čikagiškių atsakymai į LD anketą	10
KNYGOS IR AUTORIAI: Prof. S. Kolupaila apie gen. Raštikio atsiminimus	11
KULTŪROS KONGRESAS IR DAINŲ ŠVENTĖ, foto nuotraukų reportažas, V. Noreika, A. Gulbinskas	12
VEIDAI IR VAIZDAI	19
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	20

ENGLISH SECTION

LITHUANIAN COMMUNITY IN THE U. S. by Msgr. Jonas Balkūnas	21
RELIGIOUS STATISTICS IN LITHUANIA /Elta/	22
CONSERVATORY ALUMNI AFTER 25 YEARS	23
THE KLAIPĖDA NATIONAL CONSERVATORY by Prof. J. Žilėvičius	23
LAND OF MY FATHERS, a poem by B. Brazdžionis, translated by Sofija Tomaras	23
CURRENT BOOKS	23
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
TWO POEMS FROM THE LITHUANIAN, translated by W. K. Matthews	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Elena TUMIENĖ	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBAI / PHOTOGRAPHERS— BOSTON, MASS.: Vl. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparonis, L. Briedis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misiauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelvičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis,

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Skaitytojų pageidavimu prenumeratą atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo.

Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent.

Otherwise it will be renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Vice-President of the U. S. Richard Nixon accepts Lithuanian youth petition from Vitalija Bogutaitė /center/ and Dalia Virbickaitė. See pp. 3, 24.

Back Cover

The Anyksčiai Country of Lithuania, where poet Baranauskas composed the memorable lines of "The Forest of Anyksčiai". This poem has lately been published in a new edition by Lithuanian Days Publishers. Photo V. Mažeis

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Bayonne, N. J. — A. Pocius.
Boston, Mass. — S. Minkus; A. J. Jokubaitis, V. Vakauza.
Brockton, Mass. — C. P. Jurgelun; K. Kebinskiene.
Brooklyn, N.Y. — "Laima"
Chicago, Ill. — A. Auširienė; J. Karvelis; P. Šveinys; S. Metricks; St. Penčyla; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas; Balys Brazdžionis.
Cicero, Ill. — Povilas Ramanauskas.
Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius;
Columbus, Ohio — S. Viscantas /P. Joga
Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa"
Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts;
E. Chicago, Ind. — E. Viūtis /M. Šimonis.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitis
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Hartford, Conn. — V. Nenortas;
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas;
Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.
Newark, N. J. — K. Trečiokas
New Britain, Conn. — J. Liudžius.
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Mus teikis; K. Palšiūnas; E. Ribokienė.
Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis
Philadelphia, Pa. — J. Karaška; V. Karalius; L. Meyer.
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidžinas; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius
Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

KANADOJE:

Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelvičius; Kl. Prialgauskas; Z. Orvidas.
Montreal, Que. — P. Rudžinskas;
London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catherines, Ont. — A. Dauginaitė
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Pembroke, Ont. — V. Balys.
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas J. Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tėviškės Žiburių" knygynas; Time Cigar Store; Baltic Restaurant; Ruta Restaurant. Atlantic Restaurant.
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas, M. Januška

DAR YRA NEUŽSIMOKĖJUSIŲ

prenumeratos už 1956 metus. Metai baigiasi, nedidinkite sau kitų metų išlaidų ir nesunkinkite administracijai suvesti šių metų balanso. Padėkite savo žurnalui. Būsime nuoširdžiai dėkingi.

LIETUVIŲ DIENOS

Nr. 7 1956

LIETUVIŲ JAUNIMO DELEGACIJA įteikusi petiją su 38,000 parašų JAV-bių Prezidentui, prašant atstatyti Lietuvos Nepriklausomybę ir sugrąžinti išstremtuosius į Sibirą. Prezidentui sergant, delegaciją ir petiją priėmė JAV viceprez. R. Nixon birželio 14 d. Washingtone. Iš kairės į dešinę: Brūžėnaitė, D. Virbickaitė, V. Šoliūnas, V. Bogutaitė, K. Dirkis, V. Adamkavičius, delegacijos pirmininkas, viceprez. Nixon, I. Pauliūtė, R. Mieželis, V. Bil-

aišas ir delegaciją lydėję ALT Vykd. k-to nariai: M. Kižytė, P. Grigaitis, L. Šimutis. A DELEGATION OF THE LITHUANIAN AMERICAN YOUTH organisations addressed a 38,000 word petition to the President of the United States in connection with the fifteenth anniversary of mass deportations of Lithuanians by the Soviet Union. Accepting for the President was R. M. Nixon, Vice President of the United States, on June 14.

MOKSLO JAUNIMAS

K. PAKŠTAS, Washington, D. C.

Civilizacijos laipsnį, jos kilimą ar kritimą galima apytiksliai apskaičiuoti statistikos metodu pasiduodančiais kriterijais, nes civilizacija apima daugiau materialinį žmonių gyvenimą. O kultūra labiau pasineša į dvasinę sritį, tad ji tik maža dalimi tesileis išmatuojama aritmetikos dėsniais.

Dėl vietos stokos, čia imsiuos panagrinėti tik vieną kriterijų iš daugelio: *dabartinės lietuvių kartos pasirusimą artimos ateities kultūriniam gyvenimui*. Tai pasireiškia žymia dalimi santykinio studentijos skaičium aukštosiose mokyklose. Pažiūrėkim, kiek lietuvių ėjo ar eina aukštuosius mokslus ir pasilyginkim su kaimynais ir labiau žinomais kraštais. Taigi 1000 gyventojų į aukštuosius mokslus leidžia štai kuriuos jaunimo skaičius:

Liet. tremt. Vokietijoje, 1946	33,3	Sovietinė Lietuva, 1955	5,4
Nepr. Lietuvoje 1938	2,4	Visa Sovietų Sąjunga, 1955	8,0
Naujoji liet. išėivija, USA ir Kanadoje, 1956	20,0	J. Amerikos Valst., 1955	14,6
Senoji liet. išėivija, USA, 1956,	0,6	Kanada, 1955	5,4
		Lenkija, 1938	1,3
		Lenkija, 1951	4,4

Vakarų Vokietija, 1950	2,1	Latvija, 1939	4,5
Šveicarija, 1950	3,1	Estija, 1939	4,0
Prancūzija, 1951	3,5	Švedija, 1950	1,7

Aukščiau patiektoje statistinėje lentelėje ne visi skaičiai tinka lengvam palyginimui. Pavyzdžiui, Jungtinių Amerikos Valstybių aukštosios mokyklos apima ir europinių gimnazijų bent dvi ar tris aukštesnes klases; gan daug įvairių amatų čia einama ne vidurinėse specialinėse mokyklose, bet kolegijose ir universitetuose. Tad USA studentijos skaičius pasidaro labai išpūstas. Sovietijos universitetuose lektorais ar net profesoriais dažnai būna ir universitetų nebaigę žmonės. Sovietų studentija gali naudotis tik vienodo tipo griežtai cenzūros iškoštą literatūrą, tad tokios studentijos gal-

vojimo pilnumas, akiratis ir gyvenimo aplinka toli neprilygsta Vakarų Europos laisvai ir gan įvairiai besiformuojantiems studentams. Prieškarinė Lietuva savo studentijos kiekybe ir kokybe sparčiai vijosi kultūringiausias Europos kraštus. Sovietinė Lietuva padidino studentų kiekybę, bet gerokai nusmukdė jos kokybę, nes ten aukštųjų mokyklų mokslinė kūryba (kiek ji atsispindi / Pabaiga 4 psl.

“DEKLARUODAMAS nenumaldomą protestą prieš nehumanišką religijos ir tautos kultūros traktavimą okupuotoje Lietuvoje, Kongresas su pietistine pagarba lenkiasi prieš krašte likusius brolius, lietuvišku atsparumu kenčiančius fizinę ir moralinę prievartą ir laiko krašte likusios tautos rezistenciją prieš komunistinį okupantą kūrybinės inspiracijos šaltiniu vis aktyviau kovoti dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo.

“...lietuviai laiko savo pareiga išsaugoti lietuviškąją sąmonę, suprasdami, kad jų nutautėjimas šiuo lietuvių tautai kritišku momentu praktiškai reikštų tokį pat mirtiną pavojų Lietuvai, koks yra genocidinis pavergtųjų brolių naikinimas, vykdomas sovietinės okupacijos.” (Ištraukos iš bendros Kongreso rezoliucijos)

LIETUVIŲ KULTŪROS KONGRESO, įvykusio 1956 birželio 30 d. Chicagoje I-sis bendras posėdis. Da'vyviai ploja sveikinimams. Apie atskirus Kultūros Kongreso posėdžius ir Dainų šventę žiūr. šio nr. 14, 15, 16, 17 ir 18 psl.

FIRST GENERAL MEETING at the Lithuanian Cultural Congress in Chicago, June 30. Audience applauds greetings. Photo V. Noreika

mokslo žurnaluose) tikrai suprolėtarijusi, labai nustumusi. Lietuvių tremtinių didžiama susideda kaip tik iš pažangiausio visuomenės sluogsnio, susiformavusio iš neturtingos ūkininkų masės. Kol ji buvo Vokietijoje, ji davė to krašto universitetams net apie 2,000 studentų. Toks nuostabiai aukštas studentijos skaičius, ir tai geruose universitetuose, vertas rimto dėmesio ir pagarbos.

Amerikoje turime du lietuvių sluogsnium. Senoji emigracija, jei skaitysime net tris kartas, prieš šį karą galėjo siekti arti 650,000. Jos išmirimas (natūralia mirtimi ir vaikų nutautėjimu) siekia apie 2% per metus. Tad šiuo metu senoji lietuvių išeivija USA gali siekti apie 450,000, kurių tarpe rasis apie 70,000 veiklių lietuvių, skaitančių savą spaudą, dalyvaujančių lietuviškose organizacijose. Bet senoji išeivija labiau krypta į praktišką prisigyvenimą be aukštojo mokslo pagalbos. Tad iš 1000-čio gyventojų ji duoda vos menkų studentijos skaičių — 0,6. Jeigu būtų vadovybės didesnis paraginimas ir specialus mokslo vėjus (sakysim, rugpiūčio mėn.), tai gal jos mokslingumas ateity padidėtų.

Naujų ateivių visame š. Amerikos kontinente turime gal arti 40,000, o jos visa studentija siekia arti 800, arba 20 nuo 1000. Tai labai aukšta proporcija, bet ji jau žemesnė, negu turėtoji Vokietijoje 1945-47 m. Ten mokslas buvo pigesnis, o darbo nebuvo. Tad daugelis pagirtinai veržėsi mokslan. Jeigu naujoji ateivija ir visuomet testų savo įsibėgėjusias kultūrinės tradicijas ir pajėgtų savo jaunimui įkvėpti tvirtą lietuviškumą, tai ateities kultūrinės veiklos pajėgumas neitų žemyn. Tačiau nutautimas ir juos pradeda skandinti...

Žinant, kad naujoji mūsų išeivija prisigyvenusiu žmonių nedaug teturi, jos studentų koeficientas atrodo daugiau negu patenkinantis. Nepriklausomos Lietuvos inteligentija (ar bent žymi jos dalis) buvo pasinešusi į Ateniško tipo kultūrą, pasireiškusią gausiais literatūros ir mokslo žurnalais, studentijos ruošiamais meno ir literatūros vakarais, įdomiais intelektualiniais klubais, kaip “Naujosios Romuvos” klubas, Politikos Klubas, ar “16-kos Doktorų” arba Jaunųjų Krikščionių Demokratų diskusinis klu-

LIETUVOS BYLĄ Į JUNGTTINES TAUTAS

REIKALAUJA JONAS MATULIONIS,
Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas

Rašo A. ŠALČIUS, New York, N. Y.

VLIKO prezidiumo pirmininko J. Matulionio manymu, šių dienų laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių svarbiausias ir aktualiausias uždavinys yra perkelti Lietuvos-Sovietų Sąjungos bylą į tarptautinį parlamentą — Jungtines Tautas.

Pašnekesį su LD bendradarbiu Matulionis pradėjo:

“Sukilimai anapus Geležinės Uždangos akvaizdžiai parodė, kad Vakarai neturi pavergtiesiems išlaisvinti nuoširdžios programos. Vargiai ją turi ir gausūs pavergtųjų lyderiai, tebesiremiam iliuzija, kad ateities įvykiai tiek susilpnins Sovietų diktatūrą, jog pavergtos, net negausios tautos, pačios nusimes pančius. Tuo tarpu realybėje matome Vakarų-Rytų santykius “normalėjant”, vis labiau įsigyvendinant sovietų plano “koegzistenciją”, kad ir be iškilmingų deklaracijų ar skambių sutarčių.”

PAVOJUS LIETUVAI

“Lietuvos bylos įsisenėjimas,” tęsė pirm. Matulionis, “graso tautai pražūtį. Maskvos statytiniai krašte uoliai naikina visa, kas nesiderina su bolševizmo siekiais. Valstybės pastangomis lietuvių jaunimas auklėjamas ateistinėje bolševizmo dvasioje, policinėmis priemonėmis izoliuojant bet kokią kitų ideologijų įtaką. Išdavos bus liūdnos. Jau praėjusį mėnesį Vilniaus “Tiesa” skelbė, kad bolševizmo

bas. (Šis pastarasis nustatyto sau vardo ir neturėjo, o rinkosi pas šių žodžių autorių arba pas Dr. Igną Skrupskelį).

Amerikoje vyrauja Sparto-Kartageniškos kultūros tipas. Kai mūsų šaliai ta pat kryptimi pasineš, tai prasidės mūsų kūrybos silpnėjimas.

‘pats didžiausias laimėjimas — tai naujo žmogaus susiformavimas kaime’. Šie ‘naujieji žmonės’ — automatai juk graso ne tik pavergtosioms tautoms, bet ir laisvoms,” — perspėja VLIKO pirmininkas.

Aptaręs Kremliaus metodus užliūliuoti Vakarams, Matulionis nurodė, jog “esama taika” sovietai siekia įtikinti savo pavergtuosius veltui laukiant pagelbos iš laisvųjų. Jų ateities teįmanoma tik “komunizmo rojuje”! Tironai, mat, irgi žino, kad žmogus kovoja ir tiki nors mažiausia išsilaisvinimo kibirkštėle.

VAKARAI LIETUVOS NEIŠLAISVINS

“Lietuviai vieni bolševikinių tironų niekaip neįveiksime. Gi gausingieji Vakaruose, galėję ir galį sovietinius smurtininkus sutramdyti, savo nelaimei, to nedarė ir neatrodo, kad sava iniciatyva darytų. Lyg neapčiuopdami pavojaus, jie lengvabūdiškai viliasi, jog iškankintos, nacių ir sovietų apiplėštos ir nuniokotos Rytų ir Centro Europos tautos pačios sukils ir išvys atominėmis ginkluotus pavergėjus!”

Čia ir vėl VLIKO naujasis pirmininkas prikišo egzilų daugumai, kad šie per 11 metų lygiai taip pat lengvabūdiškai tikėję Vakarų intervencija: sovietai būsią priversti, kad ir jėga, išlaikyti karo meto pažadus išlaisvinti Raudonosios Armijos okupuotus kraštus. Abiejų viltys pasirodė beprasmės. Vakarai, jei komunistai nebūtų iššokę Korėjoje ir kitur, tikriausiai šiandien tiems patiems pavergtųjų kraštų egzilams partartų neardyti ‘taikos’ ir ‘tarptautinių santykių’.

“KAS BEDARYTI?” —

stato klausimą VLIKO pirmininkas. “Ar laukti kartu su vakariečiais ir kai kuriais egzilais ‘stebuklų’, ar imtis iniciatyvos ieškant naujų būdų ir kelių gelbėti Lietuvai?” Pirmininkas Matulionis griežtai pasisakė už antrąją galimybę. Lietuvos -Sovietų Sąjungos byla turi būti svarstoma Jungtinėse Tautose New Yorke!

“Jokiu būdu nesutiksime, kad lietuvių tautai taip tragiška byla ‘įsisenėtų’, — pabrėžė Matulionis. “Lai Maskva, kaip ir Washingtonas su Londonu ir Paryžium žino, kad laisvieji lietuviai nenurims tol, kol kraštas bus išlaisvintas iš sovietų karinės ir civilinės kontrolės, iki

LIETUVIŲ KULTŪROS KONGRESO prezidiumo sekretoriai: Vytautas Vygantas, V. Gaškaitė ir L. Maskaliūnas.

Secretarial presidium of the Lith. Cultural Congress.

lietuviai atpaus sąlygas džiaugtis prigimtomis teisėmis ir laisvėmis. Lai visas pasaulis žino, kad lietuvių tauta vieningai kovojo praeityje, kovoja dabar ir niekad nepaliaus kovojus ateityje už savo laisvę ir nepriklausomybę!”

MASKVA BIJOS

Maskva ir jos pakalikai Lietuvoje ilgus metus pašaipiai ignoravo laisvuosius lietuvius, tyčiodamies, kad “mirusios sielos nerimsta” ir pan. Bet štai, praėjusiais mėnesiais, sovietų spauda Lietuvoje prapliupo isteriška koliojimosi kompanija — kaltinant “išdavus Tėvynę”, esant “be gėdos ir sąžinės”, “Tarybų Lietuvos šmeižikais”, kuriems nerūpinti “Tarybų Lietuvos ateitis nei jos kultūra, o sava kišenė, savi dvareliai ir savi fabrikai”; kovojančius dėl Lietuvos vadindami “plunksnagraužiais, tarnaujančiais doleriui” (!) Matulionis mano, kad šias “mirusias sielas” pulti sovietus bus privertusi MVD generolo Michailovo Repatriacinio Komiteto nesėkmė; ji ir laisvųjų lietuvių nuolatinės pastangos atkreipti į lietuvių bylą pasaulio tautų dėmesį, matyt, bus išvedusi iš lygsvaros tuos, kurie kažką padarytų, kad tik mūsų burros būtų užčiauptos. “Aišku todėl ir mūsų užsimojimui išgauti Jungtinių Tautų nutarimą Lietuvos laisvės reikalu Maskva pasipriešintų visomis jėgomis.” dėstė savo įsitikinimus Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas.

JUNGTINĖS TAUTOS NEGALĖS ATMESTI MŪSŲ APELIACIJOS!

Azijos ir Afrikos tautų nacionalinis judėjimas, taip klatingai kurstomas sovietų tironų, turėtų paskatinti Vakarus nuoširdžiau paremti Sovietų pavergtų tautų išsilaisvinimo judėjimus. Matulionis mano, kad Lietuvos bylos kėlimas dabar neatidėliojant, susilauktų reikšmingų rezultatų. “Iki šiol, neskaitant eilės memorandumų, laisvieji lietuviai neišnaudojo Jungtinių Tautų pasaulinio forumo savo bylai išgarsinti. Priėjimas prie didžiojo parlamento nebus lengvas. Bet nepaneigiamas faktas, kad sulaužęs visas priesaikas ir pažadus sovietinis okupantas tebelaiiko lietuvių tautą ir valstybę, buvusį Tautų Sąjungos narį, neišvengiamai Jungtinėms

Tautoms uždeda atsakomybę; juo labiau, kai kaltinamasis yra Jungtinių Tautų atsakingas narys”.

VLIKo pirmininkas pareiškė įsitikinimą, kad susiras valstybių, kurios išdrįs lietuvius užtarti ir juos Jungtinėse Tautose ginti. Sakė, negalės įsivaizduoti, kad Vakarų didžiosios valstybės, jei dėl “aukštosios politikos sumetimų ir nesimintų Lietuvos bylos praveisti, kad drįstų teisėtą lietuvių kovą “būti ar nebūti” užgniaužti.

“Ši byla,” pakartojo pirmininkas Matulionis, atskleisčių Maskvos skelbiamos ‘koegzistencijos’ tikrąjį pobūdį. Bylos ruošimas, procedūra ir pagaliau jos svarstymas bei rezoliucijos Jungtinėse Tautose neišvengiamai priverstų žmoniją persvarstyti susidariusią padėtį”.

VIENINGI LIETUVIAI LAIMĖTŪ!

VLIKo pirmininkas Jonas Matulionis tvirtai tiki, kad “akivaizdoje didingo ir reikšmingo užsimojimo visi lietuviai laisvajame pasaulyje, kaip ir jų veiksniai, nuoširdžiai susiburtų draugėn. Tikslūs planai ir globalinė organizacija sujungtų visus lietuvius tam vienam tikslui — Lietuvos-Sovietų Sąjungos bylos sėkmingam išsprendimui Jungtinėse Tautose”.

Pirmininkas pareiškė, kad tiek šiuo metu akcentuojamos tariamos “politinės rietenos” turėtų savaime išnykti, nors kaikas gal dar iš anksto ir bandytų tokį sumanymą kaip “nerealų” pajuokti, ar “užblokuoti”. “Betgi pesimistai niekad tautų į kovą nevedė” įterpė Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas, “jie visad ir visur tik sekė, ir tai erzeliuodami, iš paskos”.

Nuoširdų ir pilną kovingo ryžto pasikalbėjimą tęsdamas, pirmininkas pabrėžė, kad visi tie, kurie dar tiki, jog lietuvių tauta yra subrendusi laisvai būčiai, turi išsąmoninti, kad niekas laisvės neatneš ir napsiūlys nieko neveikiantiems.

“Laisvė tegali būti iškovota mūsų pačių, kovojant “taikiomis priemonėmis” dabartinės pasaulio politikos rėmuose, neabejotinai laimint laisvą ir vėl kūrybingą gyvenimą pasaulio demokratinių tautų šeimoje.”

“Už vis svarbiausias yra mūsų pačių tikėjimas Lietuva, pasitikėjimas savimi ir vienybė,

JONAS MATULIONIS, amerikinėje Vliko sesijoje pernai metų lapkričio mėn. išrinktas Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininku.

J. MATULIONIS, head of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania. Foto V. Maželis

kuri tikrai įgalins ir mūsų dabartinio uždavinio sėkmingą sprendimą”, — baigė pašnekęs VLIKo pirmininkas Jonas Matulionis.

VLIKo pirmosios amerikinės sesijos nariai. Iš k. į d. sėdi: K. Bielinis, J. Kaminskas, H. Blazas, prel. M. Krupavičius, J. Stikliorius, R. Skipitis, V. Sidzikauskas, Dr. P. Karvelis ir pulk. J. Andrius; stovi: J. Valaitis, Dr. J. Petronis, Pr. Vainauskas, J. Audėnas, Dr. A. Trimakas, E. Turauskas, V. Mašalaitis, Dr. D. Krivickas, inž. A. Novickas, prof. B. Vitkus, P. A. Petrauskas, V. K. Banelis, M. Brakas, ir A. Mažiulis. II-ojoje Vliko sesijoje priimtas naujas narys — Vilniečių Sąjunga.

MEMBERS OF THE SUPREME COMMITTEE for the Liberation of Lithuania.

Foto V. Maželis

DR. ADOLFAS DAMUŠIS, dabartinis A. Lietuvių R. Katalikų Federacijos pirmininkas.
DR. A. DAMUŠIS, present Chairman of the American Lith. R. Catholic Federation.
DR. ADOLFAS DAMUŠIS, President of the American Roman Catholic Federation.

Į GERESNĮ PASAULĮ

ALRK Federacijos 50 metų jubiliejaus proga
ADOLFAS DAMUŠIS, Cleveland, Ohio

Senasis pasaulis yra palaidotas pasaulinių karų griuvėsiuose. O su juo laidojami ir jo stabai: individualizmas, sudievinęs žmogaus protą, fašizmas — valstybę, nacizmas — rasę; ant duobės kranto ir dialektinis materializmas, komunizmo formoje, bandęs išjungti iš žmonių gyvenimo dvasinius veiksnius ir dievinę medžiagą ir gamtą.

Žmonija sunkiai pajuto ir pergyvena tų žmogaus sukurtų stabų krizę.

ALRK FEDERACIJOS KONGRESUI ruošti komitetas Clevelande 1955. Iš k. į d.: A. Tamulionis, M. Cicėnienė, Česnienė, Dr. A. Damušis, M. Liutkienė, Vl. Šukienė, A. Puknis; stovi: V. Palūnas, Julius Staniškis, Pr. Joņa, Vl. Palubinskas, S. Laniauskas, Kasulaitis.
CONVENTION COMMITTEE of the American Roman Catholic Federation, Cleveland.

Gyvenamoji gadynė aiškiai pasižymi laukimu ir ieškojimu. Praeitį norima laikyti praeitimi nesitikint ir nelaukiant, kad ji atsigaivintų su visais savo žiaurumais.

Tokiose aplinkybėse šv. Tėvo paskelbtas šūkis "Į geresnį pasaulį" yra itin svarbus ir susilaukia daug dėmesio. A. Lietuvių R. Katalikų Federacija, švėsdama savo 50 metų jubiliejų, ima jį savo vedamąja mintimi. Mums netiktai pats šūkis, bet ir jam įgyvendinti pirminiai patarimai yra įdomūs, kaip pvz., pradėti

ALRK KONGRESO DALYVIAI IR SVĘČIAI pertraukos metu: vysk. V. Brizgys, vysk. John Krol, inž. A. Rudis, prel. I. Albavičius, J. Brazaitis, Dr. A. Damušis, red. L. Šimutis.
GUESTS RECESS at ALRCF convention in Cleveland last year. Foto V. Bacevičius

SPAUDOS AKADEMIJA, surengta Clevelande ALRK kongreso metu, 1955. V. Kudirka, kongreso vicepirm., Al. Aleksis, kongreso pirm., Dr. A. Damušis, Dr. kun. A. Juška, Eėvas Vikt. Gidžiūnas, OFM., D. Kaminskiėnė, Fed. vicepirm.

RESTORATION OF THE LITHUANIAN FREE PRESS observance at the ALRK convention in Cleveland, 1955. Foto V. Bacevičius

nuo savęs, veikti ateičiai, nedejuoti dėl praeities, skelbti, kas turi būti atlikta visuomenės gerui, veikti geresnio pasaulio labui su pasiaukojimu ir ryžtingumu, įsijungiant į kilniausią krikščionybės sąjūdį, paremtą tiesa, teisingumu, meile.

Tą popiežiaus šūkį taikant savo aplinkybėms, pirmiausia turime pasiaiškinti pagrindinį klausimą: kokia vieta yra skiriama religijai mūsų tautoje?

Ar tai opiumas, kuris aptemo protą, kaip sako komunistai? Ar tai biznio įrankis, kaip kai kurie iš lietuvių tarpo išsireiškia? Ar tai tikėtai sedatyvas, kurio tereikia pavargusiai dvasiai apraminti, kai ji pasibodi užgauliu pasauliu? Ar tai tik šventadieninis, uždaras ir privatus asmens reikalas, kaip daugelis sau patogiai ir neįsipareigojančiai bando aiškinti?

Atsakymo atžvilgiu katalikiškoji akcija padeda užimti labai aiškias padėtis. Jos nuomone religija nėra dirbantysis vaistas, padedąs vykdyti dirbančiojo išnaudojimą. Tai nėra politinė priemonė balsams surinkti, kaip kai kurie bando atvaizduoti. Tai nėra nė užuovėja ar uostas pasislėpti nuo gyvenimo nepasisekimų. Tai gyvenimiška ir drąsi jėga pasau-

liui pakeisti krikščionybės dvasia. Ji ne tam, kad tik sekmadienį praturtintų žmogaus dvasios pasaulį, bet tam, kad formuotų kasdieninę žmogaus sąžinę krikščionybės principais, kurie atsispindėtų žmogaus profesinėje, visuomeninėje, socialinėje veikloje. Ji yra asmens įpareigojimas, žadinąs pasiaukojimo dvasią, bet ne išnaudojamoji priemonė. Ji ne grynai asmeninė, bet plačiai socialinė. Kaip žmogaus religijai reikia socialinės išraiškos, taip socialiniams ir viešiesiems darbams reikia religinio įkvėpimo. Kitaip sakant, tai ne dalis, bet viso gyvenimo pagrindas.

Kaip sąjūdis "Į geresnį pasaulį", taip katalikiškoji akcija remiasi tuo religijos supratimu. Nei šis sąjūdis, nei katalikiškoji akcija nėra rišami su kuria nors politine partija. Tuo labai jautriu klausimu mūsų tarpe ypatingai svarbu išvengti praeities nesusipratimų. Ji, kaip katalikiškosios akcijos organizacija, pirmiausia siekia stiprinti pasaulėžiūrinę religinę dvasią, kurios aukščiausias tikslas yra krikščioniškosios sąžinės ugdymas.

Federacijos religinė pasaulėžiūrinė plotmė yra labai plati bazė vi-

siems lietuviams, kuriuos saisto krikščioniškoji sąžinė. Kartu tai yra tvirta atrama mūsų kovoje už tautinį išsilaikymą, nes ji formuoja aukos dvasios asmenybes ir tiesia idėjinį pagrindą visoms tautoms laisvai tvarkytis ir kurti pagal savo tautinį charakterį ir prigimtį. Šiuo atžvilgiu katalikiškoji akcija remiasi pačiomis didžiosiomis vertybėmis.

ALRK Federacija, sąjūdžio "Į geresnį gyvenimą" skatinama, ryžtasi didžiajam savo uždaviniui — telkti ir ruošti veikėjus atkursimos Lietuvos dvasiniam atgimimui.

Šio uždavinio vykdymui paminėtinos kelios ALRKF veiklos sritys:

Tautinis susipratimas ir krikščioniškojo solidarumo stiprinimas lietuvių tarpe, ugdant pasitikėjimą, iškeliant kilniuosius pradus visų lietuvių bendravimui;

Telkiamasis ties konkrečiais darbais, kaip pvz., sudarymas palankesnių sąlygų mūsų jaunuomenės auklėjimuisi bei lavinimuisi, steigiant jaunimo stovyklas, statant jaunimo namus, įrengiant būstus, remiant jaunimo spaudą. Tuo tikslu Federacija ypatingo dėmesio skiria bendradarbiavimui su Lietuvaičių Sėserių Institutu, kuris apjungia mūsų parapinių mokyklų mokytojas;

Ryškinamos socialinės doktrinos, kaip duodančios tvirtus pagrindus ateities socialinei santvarkai.

Visi, kurie gyvena katalikybės-lietuviybės idealais, yra kviečiami įsijungti į šiuos Federacijos katalikiškosios akcijos darbus. Šiais jubiliejiniais metais Federacija ryžtasi nesitenkinti vien tradicinio reprezentacinio tipo veikla, bet tapti labiau dinamiška jėga, veikliai kovojančia už teisingesnį ir geresnį pasaulį savai lietuvių tautai.

A. L. R. K. FEDERACIJA suvaidino garbingą vaidmenį ir yra pasiryžusi milžiniškiems darbams: išlaikyti lietuvių bei atstatyti Lietuvą.

Visi būkime vienos minties, širdies ir veikimo.

PREL. PR. M. JURAS

JUOZAS LAUČKA, buv. ALRKF pirmininkas, Amerikos Balso Europoje redaktorius.

JUOZAS LAUČKA, editor of the Voice of America in Europe, past head of the ALRKF

AUKSINIO JUBILIEJAUS PARAŠTĖJE

DR. ANTANAS JUŠKA, Chicago, Ill.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija susilaukė aukso jubiliejaus.

Šios organizacijos pirmasis kongresas įvyko 1906 metais, birželio mėnesį, Wilkes Barre, Pa. Suvažiavimas buvo gausus — dalyvavo atstovai iš 32 lietuviškų kolonijų. Per tą laiką daug nukeliavo amžinybėn, nebėra beveik nė vieno gyvo prelegento, kuris pirmajame kongrese išryškino šios organizacijos prasmę, pobūdį, nustatė jos tolimesnes veikimo gaires. Jie buvo didieji katalikybės ir lietuviybės pionieriai — kunigai Urbonavičius, Kaupas, Miliukas, pasauliečiai — Pranevičiūtė, Jonaitis ir daugelis, daugelis kitų. Katalikų Federacijos įkūrėjai buvo geri organizatoriai — puikiai pramatydami tolimą ateitį, parinkdami konkretų veikimo planą, ryžtingai stengdamiesi siekti numatytų tikslų.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos tikslas yra katalikiškoji akcija pagal Bažnyčios šūkį: Visa atnaujinti Kristuje. Tam tikslui siekti ji pasirinko šias priemones:

a) suburti į centrinę organizaciją kaip paskirus Amerikos lietuvius, taip jų organizacijas bei draugijas;

b) skleisti, įvykdyti ir ginti katalikybės ir tautybės principus asmenims, šeimos ir visuomenės gyvenime pagal Katalikų Bažnyčios mokslą ir Šventojo Rašto direktyvas;

c) leisti ir remti katalikiškąją spaudą, steigti ir palaikyti labdarybės ir mokslo įstaigas;

d) turėti specialų veiklos tvarkymo centrą, steigti sekcijas, rengti kongresus, suvažiavimus, bažnytinės bei tautinės šventės, ruošti paskaitas;

e) rūpintis specialistų katalikų pasauliečių veikimo vadų paruošimu;

f) užmegsti ir palaikyti santykius su tarptautinėmis katalikų organizacijomis;

g) teikti moralinę ir materialinę paramą savo tautiečiams;

h) palaikyti ir plėsti Amerikos Lietuvių Kultūros Institutą su jo šakomis;

i) skatinti dalyvauti socialiniame, politiniame ir kultūriniame Amerikos gyvenime.

Ne visose suminėtos srityse Katalikų Federacijai 50 metų laikotarpyje vienodų rezultatų pavyko pasiekti — vienu ar daugiau, kitur mažiau nudirbta. Šiame straipsnyje būtų per platu jas visas apžvelgti, atskirai įvertinti. Tačiau ties viena kita vieta norėtume bent trumpai sustoti.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresuose, kurie šaukiami pagal dabartinius įstatus kas dveji metai ir kurių iš viso buvo virš trijų dešimtų, pirmoje vietoje buvo svarstomi Lietuvos reikalai. Iš čia išėjo tūkstančiai protesto rezoliucijų, laiškų, Amerikos bei kitų kraštų vyriausybėms, reikalaujančių Lietuvai grąžinti laisvę, pašalinti okupantus. Katalikų Federacija per organizacijas, kurios jai priklauso, per savo skyrius, rinko parašus, (iš viso tada buvo surinkta virš mi-

lijono) po peticija tuometiniam JAV prezidentui, prašant pripažinti Lietuvą de iure. Kai Vilnių lenkai pagrobė, Federacija ragino Amerikoje kurti Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrius, platino ženklelius, padėjo rinkti aukas. Bene stambiausias jos nuopelnas bus suorganizavimas Tautos Fondo, kuris Lietuvai gelbėti buvo sutelkęs vieną milijoną dolerių.

Tiesiog stebėtis tenka anų dienų žmonių jautrumu ir dosnumu, nors uždarbių tada būta žymiai mažesnių. Tik vieneriais 1921 m., esant Tautos Fondo reikalų vedėju kun. Br. Bumšai, buvo surinkta apie 120 tūkstančių dolerių. Visi Tautos Fondo ištekliai atiteko Lietuvai, jai prikelti, ją iš karo griuvėsių atstatyti.

Aukų rinkėjai, atvykę iš Lietuvos, kaip va, Saulės rūmams, Ateitinių kunigų seminarijoms, Federacijos valdyboje rasdavo pilną pritarimą ir rekomendacijas. Tautininkų režimo metu, kai buvo varžoma katalikiškoji spauda, jos organizacijos, o jų veikėjai siunčiami į koncentracijos lagerius, Katalikų Federacija reiškė viešą pasipiktinimą, siuntė protestus.

Užėjus II pas. karui, Lietuvai vėl patekus į okupantų rankas, buvo pajustas visų lietuvių vienybės reikalingumas, sugretinimas kovotojų eilių ir čia Katalikų Federacija iš karto aiškiai ir tvirtai pasisakė už įsteigimą bendros Amerikos Lietuvių Tarybos, kuri būtų šiam krašte vyriausiu organu Lietuvos laisvimo darbe ir už BALFo įkūrimą, kuris rūpintųsi lietuvių šalpa. Be jos moralinės paramos, kai kitos srovės svyravo ir dvejojo, nebūtų įsikūrusi ir Amerikos Lietuvių Bendruomenė.

Katalikų Federacijos dvasios vadais, pirmininkais, sekretoriais ir valdybų nariais buvo žymiausi kat. visuomenės veikėjai. Dvasiškija tačiau čia suvaidino lemiamą vaidmenį. Prel. Urbonavičius, kan. Kemėšis, kun. Burba, Kaupas, Miliukas jau ilsisi amžinybėje; gyvieji veteranai dar laikosi tvirtai: buvęs ilgametis pirmininkas, dabartinis išdėininkas prel. I. Albavičius, Kultūros Instituto, Alkos muziejaus steigėjas, knygų leidėjas ir mecenatas prel. P.

"Lietuvių Katalikų Federacija Amerikoje simbolizuoja aspiracijas lietuvių pionierių Jungtinėse Valstybėse. Lietuviai imigrantai, atvykę į Ameriką, įkūrė draugijas, bažnyčias, mokyklas ir kitas įstaigas. Apie šias institucijas susikūrė jungtinis lietuvių katalikų veikimas Federacijoj. Federacija buvo natūralus Amerikos lietuvių katalikų vadų kūrinys, siekiant gerovės ir progreso lietuvių visuomenei. Per 50 metų ji daug nuveikė tėvynei Lietuvai ir daug pagelbėjo lietuviybės ir katalikybės išlaikymui Amerikos lietuvių tarpe.

"Te dvasia Lietuvos sūnų pionierių Amerikoje judina Federacijos veikimą ateity. Reiškiau maldą ir padėką Federacijos pionieriams ir vadams, kurie šiandien ilsisi amžinai."

STASYS PIEŽA

KUN. DR. ANTANAS JUŠKA, ALRKF generalinis sekretorius.

THE REV. DR. A. JUŠKA, Secretary General of the ALRC Federation.

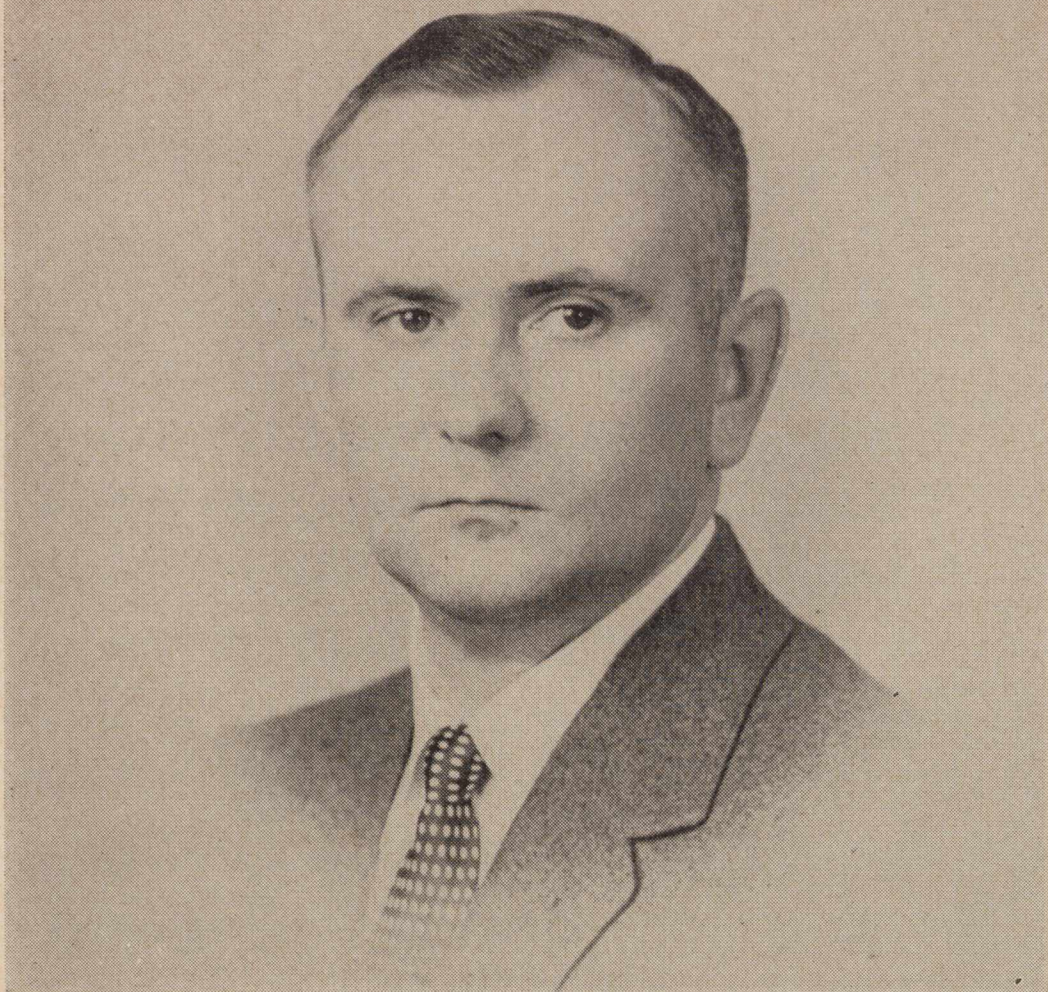
Juras, dabartinis dvasios vadas, Federacijos didysis ambasadorius prel. J. Balkūnas, prel. I. Valančiūnas, klebonas kun. P. Virmauskis ir daugelis kitų. Iš pasauliečių pirmoje vietoje minėtinas L. Šimutis, "Draugo" red., Federacijos valdybos sekretorium išbuvęs daugiau kaip 20 metų, Krušinskas, Kudirka, buvęs pirmininkas S. Pieža ir dabartinis pirmininkas dr. A. Damušis, kurio vienas žymesnių darbo vaisių — vasaros stovyklavietė jaunimui.

ALRKF savam jubiliejui atžymėti ruošia sukaktuvinį kongresą, į kurio parengimo darbus pakviestos visos šio krašto katalikiškos organizacijos, kad šis kongresas liktų visų Amerikos liet. katalikų kongresu. Jis įvyksta spalio 12, 13 ir 14 dienomis Bostone.

STASYS PIEŽA, buv. ALRKF pirmininkas, Chicago American dienraščio redakcinio kolektyvo narys.

STANLEY PIEŽA, Editorial promotion director, The Chicago American, past head of the ALRC Federation.

BELETRISTAS ALBINAS BARANAUSKAS, Waterbury, Conn.

AUTHOR A. BARANAUSKAS, Waterbury, Conn. See his short story on this page.

Albinas Baranauskas, neseniai išleidęs pirmą novelių rinkinį "Sniego platumos", yra vienas pajėgiausių autorių mūsų tremties priaugančioje beletristikoje. Jo novelių tematika daugiausia liečia lietuviškąjį kaimą, esantį kažkur netoli Vilkabalių. Šis miestelio vardas neatsitiktinai minimas dažnoje Baranausko novelėje. Tai yra gili Suvalkijos provincija su jos ūkininkais ir vaikais, kur kiekvienas kiemas — sau pasaulis. Neieškodamas didelių įvykių, nei gilių problemų, autorius pasitenkina smulkmenomis, iš kurių jis geba sukurti ir charakteringus personažų paveikslus ir patrauklų pasakojimą, vietomis pasūdydamas lengvu komizmu. Jo kalba gryna ir daili, stilius neįmantrus, įvykių eiga logiška, pasakojimas siekia klasikinio aiškumo. Čia, autoriui leidus, dedam novelę, pajimtą iš jo rinkinio.

SNIEGO PLATUMOS

ALBINAS BARANAUSKAS

Novelė

Dieną buvo kepta duona, ir troboje taip šilta, kad Pušaičiai vakarieniaudami šluostėsi prakaitą ir kalbėjo storais, pro nosį, balsais.

Pratirpę langai mėlynavo nuo mėnesienos sode. Pušaitis po vakarieniškos išsitiesė lovoje, žiovaudamas ir kratydamas barzdą, o mažosios mergaitės sulipo ant priekrosnio žiūrinėti paveikslų pasakų knygoje. Virš jų galvų šnarėjo pasenęs laikrodys su gegutės nameliu, atkraustytas iš kerčios, nes nuo šalčio smarkiai vėlavosi.

—O pas Krieną, vaje, visi langai pliska, — nustebo Pušaitienė, baxterėjusi nosimi į langą.

Vyriausioji duktė Ona paėmė meginį ir rankove nušluostė aprasojusį stiklą.

—Seklyčioje sėdi. Tai bus vėl pas Kostę, žinoma.

—Temstant mačiau, rogės lėkė per kalniuką, — prabilo Petras.

Lova sugirgždėjo, ir juos pasiekė nekantrūs Pušaičio atodūsiai:

—Aš taip sakau, kad iš tų šiaudų nebus grūdų...

Jo žmona pakėlė akis lubosna.

—Vaje, tėvai, lyg tavo reikalas, kad dabar šneki?

—Užtai šneku, kad Kostė ne Stankui, ir viskas. Jei dar jo žemė būtų ko verta — vieni kupstai — o taip pat plikas ir be dantų.

—Na vistiek, kokia giminė, — sumurmėjo Pušaitienė, sėsdama prie ratelio. — Žemė, tai žemė, bet pasakysiu, ji kad ir kars, tai nepasmaugs. Tu klausyk, — ji išmeigė akis į pašaipos pilną vyro veidą. — Grigienę pažįsti? Stankaus teta iš mamos pusės, ką dabar sakysi?

—Hm...

—Sena, ir be vaikų, ir šitokie tur-tai... Arba Juodgėla... Juodgėla tikras jo pusbrolis!

Pušaitienė nespėjo uždaryti burnos, kai vyras juokdamasis parodė jį pirštu, o Petras, drožinėjęs pasienį ant suolo, nusikvatojo.

—Senai mačiau prie ko mama veda...

—Taigi, išlindo yla iš maišo. Juodgėla...

Ona taip pat nusijuokė, nepakeldama akių nuo mezgamos vilnonės kojinių. Ratelis sustojo; Pušaitienė pasirošė kovai, sukryžiuvusi ant krūtinės rankas, laukdama, kada baigsis patyčios.

—Ona, klausyk, kokį senį tau mama nor išpiršt, — mirkstelėjo Petras, kilnodamas antakius.

Ona tebesišypsojo, vedžiodama juodomis, ramiomis akimis nuo vieno į kitą. Mažosios mergaitės, įknibusios į knygą, atvertę puslapį ir ėmė cypiti iš nustebimo:

—Žiūrėk, ar tu matai? Žiurkė! Va kita... Šitiek žiurkių!

Šalia jų snaudžias katinas paniekinančiai blyksterėjo akimis.

—Mergiščios, — tarė joms mama. — Ar neisit gulť? Senai laikas po patalukais.

Paskum ji atsigręžė į savo priušus, truputį suezrinta.

—Jūs nesijuokite iš Juodgėlos dėl to, kad čia visai nėra iš ko. Ar nematote atlaiduose, su kuo jisai šneka? Žiūrėk, su Stankevičiais arba, žinoma, su Kanapinsku, o kaip nuvažiuoja į žolynus, tai eina pietų pas apskrities viršininką, užtai, kad vis giminės. Jie jam senai sako: ko

tu nevedi?

Šitaip jiems šnekučiuojant, mergaitės kaišiojo katinui po nosimi žiurkių atvaizdą, raginančiai tempdamos už uodegos. Išbudintas, piktas, jis šoko Pušaitienei ant kelių, baisiai išgąsdindamas, o iš ten ant žemės.

—Užėdėt drignių? Gult! Net pakinkiuose nusmelkė...

Bet mergaitės taip susigūžė, kumščiais užsikimšusios burnas, kad jas tuoj užmiršo, nepaisant retkarčiais prasiveržiančių juoko spygterėjimų. Prikaitusioj pirkioj tirstėjo ir stingo mieguistas nuobodulys, nuo kurio net lempos šviesa jiems darėsi kaskart blankesnė.

—Taigi, — paglostė barzdą tėvas. — Nėr vėjo. Kaip bus? Sukepėt paskutinius miltus, jei taip ilgiau, tai liksim be duonos.

—Ketvirtadienį saulei leidžiantis sukosi.

—Naujas girtas mėgino. Paleido, bet nepavežė, permaža vėjo. — Po to, dirbtinai žiovaudamas: — O gal kiek pratrynė, ką? Reiks ryt nuklampoti pažiūrėt...

—Kam reik žirgliot per sniegą? — nekantriai pertraukė žmona. — Jei-gu nemalė, tai, aišku, nėr.

Pušaičio barzda suvirpėjo iš nepasitenkinimo.

—Kojos mano, o ne tavo!

—Nes visada pareini prilesintas!

—Pranuks siūlo, kodėl turiu neimt?

—Šitam nors syki turės būt galas! Kad Pranuks siūlo... Savo dukterį nori pragert?

—Mama! — priekaištaujančiai įsikišo Ona. — Mama!

—Matai tu juo dabar, matai? Ar tai sakysi, nesuistare? Viens malūne geria, o kitas šičia piršlio laukia!

Ona padėjo mezginį, kaisdama ir juokdamosi.

—Kas čia dabar jum atėjo į galvą? Neičiau, va, kad ir pirštusi, užtai, kad taip geria, ir viską...

Tėvas atsisėdo lovoje, tankiai mirkčiodamas nuo šviesos.

—Tu sakai, geria. Teisybė, o pažiūrėkime į Lieknauskėlį, koksai jis buvo latras, o kaip gyvena dabar, ir kokius turtus užgyveno! Lieknauskėlis lakdavo, kaip veršis.. Aš dar ėjau į mokyklą, o jis jau buvo vyruks, kavaličius; eina, būdavo, iš Vilkabalių girtas, kaip gaidys, tai laidom sniegais, pridėdam į kišenės ledo, arba, nenoriu sakyti, dar ko... Kitąsyk pamoka nesibaigia, o jis jau atlinguoja per kalniuką, tai, rodos, bėgtum pasitikt, nežiūrėtum nė mokytojo, nė nieko...

—O kas sutvarkė, o kas žiūrėjo turto? Žmona sutvarkė, Bronė... Valios nedavė, tai šandie ir viršaitis, ir trobos plytinės. Kad ne ji, tai...

—Taigi, — iškėlė pirštą džiūgaujį Pušaitis. — Ona, ar tu girdi, ką mama sako? Tu klausyk ir dėkis viską į galvą, užtai, kad mama sako teisybę! O Pranuks širdis minkšta, ir jis paklausys vieno žodžio, aš nemeluojū.

Pakliuvusi spąstuosna, Pušaitienė užsidedė, atstūmė ratelį ir įsirėmė į šonus, garsiai alsuodama iš pykčio. Ona neramiai pakilo nuo suolo. Laimė, senasis laikrodys nutarė įsikišti ir, pravėręs žalias dureles, išstūmė gegutę, nors dar truko dešimties minučių. Kukavimas jiems atgaivino širdis, tarytum žydinčių alyvų kvapsnis iš po sniego juodam sodo tankumyne. Pušaitienė atsikvėpė ir palingavo galva:

—Jei nori mergeitei gero, tai ne grūsk į katorgą...

Tačiau ištikimasis laikrodys, patarnavęs šeimininkams, sucypė tokiu baimės primtu girgždesiu, kad visi

atkreipė akis. Pušaitienė skubiai pakilo nuo ratelio.

—Mergiščios, tuojau paleiskite!

Mažytės laikė sučiupusios gegutę, neleisdamos atgal į savo pastogę. Jos gavo per nagus, ir laikrodys nurimo. Bausmė šį kartą jų neaplenkė, ir po trumpos valandėlės lovoje pasigirdo lygus, tirstas alsavimas ir murmėjimas pro miegus.

Kartais būdavo girdėt, kaip lauke iš šalčio pokšterėdavo tvora. Pušaitis atsikėlė, užžiebė liktarną ir išėjo šerti nakčiai arklių. Petras metė drožinį ir sėdėjo pasirėmęs alkūnėmis ant stalo, išmeigęs akis į žiburį.

—Ona... — tarė jis pusbalsiu, kad nepatrauktų mamos dėmesio. — Ona, neužmiršai, kad šeštadienį parapijos salėje šokiai?

—Žinau, žinau, o ką? — atsakė jam sesuo, susimąstydama ir virbalu bedžiodama smakrą. — Dabar ant kelio baisūs pusnynai.

—Aš pakinkysiu ir nuvešiu.

—Šalta, — galiausiai apsisprendė ji. — Nenoriu bastytis nakčia tokiam šalty.

Petras metė žvilgsnį į motiną ir prisilinko arčiau.

—Šiandien ryte pieninėj Mindaugas klausė, ar būsime.

—Tai važiuok, — šypterėjo Ona.

Jis nekantriai patraukė pečiaus.

—Pati žinai, kad Mindaugas ne dėl manęs klausinėja.

Motinos ratelis akimirksniui sustojo ir staiga ėmė suktis priešingon pusėn. Ji krūptelėjo ir pabudo.

—Šičia dabartės...

Jie patylėjo. Petras netikėtai nusijuokė.

—Ko juokiesi?

—Atėjo į galvą... Rudenį Lukošius iš miestelio klausia: pas ką jūs kaime buvo šokis? Sakau, niekur, nieko nežinau. Šnekam, šnekam, tik paskui man dingterėjo, kad Mindaugas bus tą vakarą tampos armoniką ant prieklėčio. Žiūrėk tu jo, kur girdėt! Net Vilkabaliuos! Lukošiu atrode, kad mūs kaime šoka.

—Gera armonika.

—Sakyk, muzikantas, o ne armonika. Dabar paprašė grot salėje, bet išsisukinėja, nori žinoti, ar tu ateisi.

Ona sudavė jam kojine per veidą.

—Nustok su jais šnekėjęs apie mane; lyg neturit, apie ką?

Matydamas, kad ji pakėlė antakius, Petras nedrąsiai grįžo savo vieton. Iš lauko atėjo tėvas, balta, apšarמושia barzda, dešimt metų senesnis.

—Taip šią naktelę šala, kad negali atgaut kvapo. Šičia šilta, užtatai nė nežinote.

Pušaitienė atsistojo, nudulkino spaliuotą priejuostę, atsiklaupė kerčioj po paveikslu ir persižegnojo, tačiau bematant pašoko.

—Kaip čionais pasidarė, kad užmiršau iš lauko atnešti paklodaites? Jau, žinoma, iššalvėjusios.

Ir nukabino nuo vinies vyro kailinius, bet Ona juos paėmė iš rankų ir apsilvilko pati.

—Poteriaukit, poteriaukit, aš atnešiu paklodaites.

Per tuščią virtuvę, kur už lango baltavo mėnuo ir iš pečiaus angos tebeplūdo šilima, ji išėjo lauk, suvirpėdama nuo apnikusio kieto speigo. Tarp juodų liepų šakų blizgą stogai, plikos sienos blyškioje šviesoje, ištyse, susikryžiavę medžių šešėliai patvoriuos, gilios, kaip grioviai, rogių vėžės patvartėje, viskas atrodė nematyta ir nepažįstama. Džiūstančios už sodo ant tvoros paklodės tebebuvo stangrios nuo drėgmės. Kitoj pusėj upės tiesėsi užpus-tyta lanka be jokios dėmės, be šešėlio, spindinti ir lygi iki pat Alksninės, kur tamsus akiratis siekė dangų. Nė garso, nė lengviausio pa-

Pabaiga 10 psl.

Mykolas Vaitkus

Mykolas Vaitkus, pirmosios pomaironinės kartos poetas, net ir vėlyvame savo gyvenimo rudenyje nenustoja kūrybinės ugnies, jaunatviško jausmo, poetinio mosto. Savo kūryboje eidamas esteto keičiu, daug dėmesio skirdamas gamtai, Vaitkus visada buvo grožio ieškotojas pasaulyje ir jo nešėjas į skaitytojo širdį. Jo ankstesnieji poezijos rinkiniai Šviesūs krislai, Liepsnelės, Nušvitusi dulkelė, kaip ir vienas paskutiniųjų, Aukso ruduo, jau savo pavadinimais rodo kūrėjo poetinį pasaulį — šviesų, skaidrų, idealy.

Poetas Vaitkus griežtai laikosi klasikinio eilavimo dėsnių, jų ribose stengdamasis įvairinti rimus ir ieškoti naujų, tautuvių kalbos leidžiamų formalinių įvairumų. Turinio atžvilgiu Vaitkaus eilėraščiai spindi nuostabią gyvenimo giedrą, giliai reikiame ramybe ir sviesiu žmogiškosios širdies jausmu.

Vaitkus yra išleidęs dramų ir beletristikos veikalų. Paskutiniu metu yra davęs didelį pluoštą literatūriškai stilingų atsiminimų.

POETAS KANAUNINKAS MYKOLAS VAITKUS, Peace Dale, R. I., skaito savo kūrybą Bostono kultūros klube.
POET M. VAITKUS, declaims his poetical works at Lith. Cultural Club in Boston.
One of his poems appears in translation by W. K. Matthews on Page 26.

Foto Daumantas Čibas

PATRAKĖS ŽIRGAS

Vos tik žmogus gyveniman įžengia —
jau jojo laukias Laiko žirgas žvengia,
ir tan žvėrin likimas jį sodina
ir siunčia ten, kur vienas Dievas žino . . .

Ir neša jį nepažabotas žirgas
tolyn, greityn, kur šmėkšo vaizdas mirgas . . .
O ten kažkur jiems atsivers bedugnė,
kur tiek aukų likimas amžiais nuginė . . .

Nėr kamanų pasukt ar sustabdyti . . .
Vien kartkartėm mintis klaiki sušvyti:
gal žemėn pult ir tuoj verčiau pražūti,
nei skrist ir kęst tą baimės gūdžią žūtį . . .
56. II. 28.

ATSIVĖRĖ ŠIRDYS

Tyliam vandeny, kur vilkadalgiai tingūs,
su vasaros rytu vainiką pravėrė
kaip sniegas lelijos į svają, į gėrį,
lyg širdys žavingos.

Ir žydi, ir džiaugias, ir švyti gyvybe,
nekalto ir gražios, palaimintai rymo
ir siunčia dėkingą ir skaistų kvėpimą
į erdvę beribę . . .

Ir mūsų širdis atsivėrė, kaip gėlės,
į meilę ir saulę. Kodėl nesidžiaugia?
Ko trokšta, ko jieško, ko virpa taip baugiai,
lyg tos epušėlės? . . .
56. VII. 6.

ŽODŽIAI ŠEŠĖLIAI

Pražydo gegužis, kaip ryto svajonės,
pakvipo, kaip maldos, ir himnu sklendena . . .
Ir laisvė, ir toliai žaliuojančiuos kloniuos,
ir saulė, kaip džiaugsmas, Dievuliau Tu mano!

Regiu ir jaučiu, ir gėriuos, kaip kadaise,
ir dar net giliau, nes paskuoją gal kartą . . .
Kodėl gi tačiau iš nektaro išgerto
negimsta dainų hesperidiniai vaisiai?

Kas dvasion įlietų liepsnojančios lavos,
kad kūnu pavirstų man žodžių šešėliai,
ir šičia prabiltų, vėl žadą atgavus,
ir lietų daina, sušvytėjusi vėlei?
56. V. 31.

GALINIS ALTORIUS

Tai buvo taip seniai! Žengiau aš pirmą kartą,
kaip Dievo kunigas, į didžią Jo šventyklą . . .
Plati ji, kaip giria, ilga, kaip visas amžius . . .
Kaip palmių milžinai, kolonos ir pilioriai . . .

Ir prie kiekvieno jų altorius šventas kyla,
kurio šešėlyje metus reikės tarnauti —
tada pažengt tolyn, prie kito stot altoriaus,
iki galų gale pasieksiu paskutinį . . .

Pasiekiau pagaliau štai didįjį altorių,
kur amžinoj tyloj Teisėjo sostas rymo,
kurio absidoje mįslingos durys glūdi,
atversiančios galop man amžinybės kelią . . .

Ir pažvelgiau atgal, pro kur kadais įžengęs . . .
Ten atvira anga, kaip tolima aušrelė,
su baime, viltimis, jaunom įėgom ir saule . . .
O, kad galėčiau grįžt — pradėt iš naujo kelią! . . .
56. VI. 28.

AR ŠYPTELI?

O motina mano, vėl tavo vardinės —
gegužio karūnoj skaisti Petronėlė . . .
Ar tujen jauti, kad sūnus nusiminęs
tavęspi akis ilgesy štai pakėlė?
Ar savo augštuos amžinybės pavėsiuos
žvelgi jan meilingai, kaip žemėj kadaise,
ir akys tau žydi, nekaltos ir šviesios,
ir tu, kaip svajonė, taip tyliai šypsaisi? . . .
56. V. 31.

PIKNIKO GALAS

Eikim, sveteliai, iš čion, iš čion
ten, kur reik grįžti, namon, namon!
Rasim motulę belaukiančią —
mielą žemužę mus šaukiančią:
“Grįžkit, vaikeliai, iš pikniko,
laimės kur nėra, kur tik nyku!
Jūs jį vadinat gyvenimu,
aš gi — mirtužės kutenimu!
Kaip jūs ten skurdot, mačiau, mačiau!
Grįžkit pas močią greičiau, greičiau!
Rasite guolį paklotą jau!
Trauki nokturną, giedotojau! . . .”
1956. VI. 13.

SALYGOS KULTŪRAI KILTI

Šiame nr. baigiamo pasisakymus dėl mūsų kultūros būklės. Jie beveik visi čikagiškiai ir daugiausia kalba apie sąlygas, reikalingas kultūrai tarpti bei visuomeni kultūrintis.

Visi anketos atsakytoriai reiškė nuomones savu stiliumi, o kai kurie gana temperamentingai. Išvada tedaro patys skaitytojai. Galutinį atsakymą gi duos gyvenimas.

Viena tačiau tenka pastebėti: padėtis nėra beviltiška.

IŠLAIKYTI GYVĄ RYŠĮ SU TAUTINĖS KULTŪROS TRADICIJA

Kad kultūriškai kiltumėm, reikalinga: 1. gyvas ryšys su tautine kultūros tradicija; 2. žmonės, sugebantieji kurti kultūrinės vertybes, ir 3. žmonės, kurie yra paruošti šias vertybes priimti.

Tremties sąlygose mes turime kūrėjų visose kultūros srityse, turime ir žmonių, paruoštų bei ruošiamų kultūrinėms vertybėms priimti. Tačiau neturime pirmos ir svarbiausios sąlygos: gyvo ryšio su tautine kultūros tradicija. Kultūrinės vertybės kurti siauros atskiro žmogaus individualybės vien neužtenka: žmogus turi būti suaugęs su platesne ir gilesne tikrove, iš kurios kultūrai įkvėpimai, nuojautos ir intucijos. Tokia tikrovė natūralinėje tvarkoje yra tauta, kurion jaugės kūrėjas, sėdamasis iš jos šimtmečiais sukauptas vertybes bei išmintį, gali ką nors kurti. Kultūra todėl iš esmės surišta su tauta: „tarptautinės kultūros“ niekad nebuvo ir nebus.

Todėl, silpstant ryšiams su tauta, smunka ir kultūra. Tai matyti visuose emigraciniuose kraštuose, kur ryšiai dėl didelių nuotolių ar kitų priežasčių yra nutrūkę ir todėl kultūros sluogsnis ten labai plonas. Tai tinka visiems, tai tinka ir mums.

Emigracijoje esančiai tautos daliai ryšys su tauta vis silpnėja, ir todėl mes visi kultūriškai pamažu krūtiname. Mūsų tarpe jau daug yra tokių, kurie vertina tik pojūčiais prieinamas gėrybes ir neturi jokios nuojautos apie šimtmečiais kurtas dvasines vertybes bei dvasinę tikrovę.

Sniego platumos

PABAIGA IŠ 8 PSL.

dvelkimo šitime neapdrėpiamame sniegyne, ties kuriuo blykčiojo žvaigždės, viena po kitos išnykdamos ir vėl užsidegdamos...

Ji surinko paklodes ir ketino grįžti, kai tolių ramybė staiga taip užkerėjo, kad Ona, sulaukiusi alsavimą, parymo ant tvoros, negalėdama atitraukti akių nuo bekraščio sniego ploto po šviesiu dangumi. Iš karto nuo tokios tuštumos ir tylos jai pasidarė ilgu ir baugu, tačiau netrūkus kažkur toli sužvangėjo rogių skambalas, linksmai virptelėdamas du ar tris kartus, ir jos širdis pašoko iš džiugsmo. Negalėdama nustytgi vietoje, Ona apsuko ir takeliu grįžo trobon, mėnulių šviečiant į akis, pilna nesuprantamos laimės.

Viduje namiškiai rengėsi miegoti. —Kad šala, tai šala — žvaigždės mirkt, mirkt... — juokdamosi ėmė pasakoti Ona, lyg būtų grįžusi su naujienomis iš svečių. — O pas Krienus dar šviesu, šitaip jie dabar tenais įsilinksmo!

Niekas nebeatsakė, bet visi atrodė truputį nustebinti šitokio jos linksmumo nuobodu, miegūstą žiemos vakarą...

Šios dvasinės kultūros negalima išmokyti, nors ir baigiant aukščiausią mokyklą; joje galima tik jaugti per šeimą ir tautą. Todėl mums, esantiems emigracijoje, yra tik du keliai: arba išlaikyti gyvą ryšį su tautine kultūros tradicija per tautinės kultūros institucijas, arba nustumti į primityvių žmonių padėtį, kuriuos domina tik tai, ką galima suvalgyti ar įdėti į kišenę.

Dr. A. Baltinis

RŪPINTIS MOKSLO IR MENO PRIEAUGLIU

Neturėdami gydytojų tarpe Kudirkos, stokodami kunigijoje Valančiaus, nesurasdami pas inžinierius Vileišio, negirdėdami dainininkų tarpe Petrausko bei pasigesdami Pečkauskaitės pas mokytojus — mes visvien negalime nesigėrėti prasikalančiu pro sniego ir ledų plutas pirmuoju skambalėliu. Jis kvepia, jo kuklūs žiedai mūsų akį džiugina.

— I am amazed, — stebėjosi dr. Sigurd W. Johnson iš New Yorko, chairman of American College of Gastroenterology, atvykęs į gastroenterologų kongresą Chicagon, Shoreland viešbuty, 1955, pamatęs neseniai į šį kraštą atvykusį lietuvių gydytoją, dar kalbos akcento nepavaldžiusį, kongreso Speakers and Officers of Instruction sąrašė bei Scientific Exhibitors tarpe. Jo galvon netilpo, kaip su jais (žymiausiai šio krašto vidaus ligų gydytojais) lietuvis atvykėlis ranka rankon, galva galvon kartu eiti sugeba.

Jam buvo paaiškinta, kad lietuvis studentas be kalbos, be knygos, be dangojaus, be buto ir be duonos kąsnio čia atvykęs ne tik lygiai su čionykščiais mokyklose bei universitetuose žygiuoja, bet neretas net pirmuoju eina, vadovaujamas vietas užėmęs. Lietuvių studentų pavyzdingas mokymasis, kruopštus, šalia tiesioginio darbo, kultūriniais reikalais domėjimasis — laikraščių leidimas, ideologinių sambūrių nevengimas, suvažiavimų, pasitobulinimo kursų bei parodėlių ar kitų įvairių kultūrinių darbų-darbėlių suorganizavimui laiko, energijos ir pasiryžimo nestokojimas rodo mūsų prasikalančių katilėlių ir kvėpėjimą ir žydėjimą. Tokie, nesudarkydami pavardžių, savais kultūriniais žiedais šio krašto kultūrinis centrus — žurnalus, universitetus puošia. Tai atsiekiama tik turint neeilinius gabumus, reikiama išsiauklėjimą, racionalią pasaulėžiūrą, sveiką ambiciją bei reto puikumo lietuviškas tradicijas. Lietuviškos „vargos mokylos“ mokytojos prie ratelio dvasia jaunuose studijuose tūno ir juos sunkiausiose sąlygose į pirmuosius prasimušti įgalina.

Gražų pavyzdį mūsų jaunimas turi ir iš suaugusiųjų — inžinierių, architektų bei menininkų — dailininkų, muzikų ir vokalistų. Jei mūsų inžinieriai šio krašto inžinierius moko, jei jie saviems pasitobulinimo bei braižybos kursams renžia, savą laikraštį leidžia, draugijon savon visi susibūrę besiranda, patentus savo vardu užtvirtina, tarptautinio svorio inžinerijos žurnaluose savas mokslines formules skelbia (inž. Bartkus), reto pajėgumo mokslines knygas išleidžia (inž. Kolupaila ir kt.) ir visose kultūrinio pasireiškimo vietose, jei ne vadovauti, tai bent aktyviai dalyvauti suskum-

ba, ir tai proporcingai didesniu skaičiumi, palyginti su vietiniais kitų tautų, jįmant ir amerikiečius, šios šakos kultūrininkus atlieka — tai ar ne tik smukimą, bet žiedų krovimą lietuvių taja sava veikla pademonstruoja?

Nenuostabu, kad jaunimas šiuos kultūrininkus visom keturiom seka — universitetuose jų dauguma inžinieriais-architektais rengiasi tapti.

O su mūsų menininkais ar ne tas pat? Tik čia be mokslo, reikia dar ir Dievo dovanos. O jos mums Danigus nepagalėjo. Vargoninkavimas, muzikos mokyklose darbas, dainų šventės, koncertai, reprezentacijos, piano studijos, kanklininkų grupės, tautiniai ansambliai, meniškų šokių išreiškėjai, baleto studijos, specialūs laikraščiai, knygos, žurnalai, leidiniai — nuo pipirų, pačių mažiausių katilėlių, pradedant — gyvą ir vis didėjančią šios srities menininkų veiklą rodo ir rimtu prieaugliu toimesnį šios srities gyvenimą užtikrina.

Tegul tik daktarija su kunigija bei kita darbininkija bet kur besirasdama pasispaudžia, savo kultūriniais darbais jaunimą sudomina, ir ten tada prieauglio netrūks.

Tik vieną stabdį, kultūros kilimą mūsųose paralyžuojantį, turime jau šiandien sunaikinti — mes turime liautis savą kraują į svetimas statines pilstyti. Ar tai bus religinė, mokslinė, meno bei biznio ar namų apyvokos sritis — visi visur ir visada turime tarpusavyje vienas kito, o ne svetimtaučio, rankas plauti. Tada dabar mūsų turimas kultūros lobynas nesmuks: jis, į niekus neiškitęs, pradės ryškiai kilti.

Dr. J. Adomavičius

LIAUTIS ŠŪKAUTI POLITINĖMIS TEMOMIS

Naujoje aplinkoje atsiradęs žmogus neišvengiamai daro kultūrinės įtakos aplinkai ir aplinka jam. Pernelyg didelis kultūrinis skirtumas ir žmogaus charakterio kaikuros ypatybės tą aplinkos įtaką, be abejo, sumažina.

Lietuviams pabėgėliams atsidūrus naujoje aplinkoje, svetimoje visuomenėje, neišvengiamai vyksta niveliacijos procesas. Ar mes esame iš aukštesnės kultūrinės aplinkos už tą, kurioje atsiradome? Čia atsakymas individualus, nes ne visi į vienokią aplinką pateko. Kaip ten bebūtų, galų gale juk bendraujame ir tarpusavy. Formuojasi naujas mūsų kultūrinis lygis. Ir kilimas ir smukimas kažkur stabilizuosis.

Bet mums gresia kitas pavojus — nustojimas savos tautinės individualybės. Atskirai kalbant apie kultūrą ir civilizaciją, mūsų laukia eilinio šio krašto gyventojų vieta: susigyvenimas su nepaprastai sudėtingomis civilizacijos sukurtomis vertybėmis, bet drauge ir nemažas kultūrinis smukimas.

Šiuo metu labiausiai rekomenduotina išeitis: liautis šūkauti politinėmis temomis ir kuo plačiausiai naudotis mūsų tautinės kultūros turtais, laikytis savo papročių, savo gyvenimo būdo ir, svarbiausia, aplinkos teikiamus turtus vertinti savo lietuviško požiūrio mastu.

J. Kreivėnas

NEKALBĖTI APIE PAKARUOKLIUS

Fesimistiškai žiūrint, savanorių pakaruoklių aplinkoje apie pasikirimus ir šių veiksmų įrankius prasi tarti lyg ir nedera, nes būtų gal ir nemandagu.

Optimizmui kelio ieškant, tenka džiaugtis: paskiros asmenybės kykla!

Ūkanoje pradedant trokšti, reikia

riebiai pabrėžti: plačios išeivijos masės verčiamos susmukti (ir mūsų tariamos kultūrinės politikos vadau jau gali dėl to į krūtines muštis!).

Išvada: kilsime, jei patys savęs nesmukdysime.

Stasys Pilka

NE KRITIKUOTI, BET STEBĖTIS

Šiandien žymiai didesnis procentas mūsų šios prierauglio lanko aukštesniausias ir aukštąsias mokyklas; ne tik vaikai tų, kurie, patys tas mokyklas baigę, supranta mokslo reikalą, bet ir tų, kurie tėvynėje nebūtų supratę nei pajėgę duoti savo vaikams mokslo. Tikslai tas asmeninis švietimasis ar apsišvietimas dar nėra mūsų kultūros rodiklis: jis tautinės kultūros savaime nepakeičia. Švietimasis bei mokslinimasis yra reikalingas, bet sąmoningas tautinis išsilaikymas — būtinas. Gerai žinome, kad mūsų mokslininkas, atsilūkęs svetimo universiteto moko-mojo personalo tarpe, lietuvių mokslui ir kultūrai gali žūti, o iš kitos pusės turime tokių mokslo ar meno asmenų, kurie grįžę nuo šluotos, nuo vežimėlio ar nuo mašinos, duoda savai kultūrai tiek, kad normaliai sunku būtų šitokias pastangas net aprėpti.

Ne kritikuoti, bet stebėtis reikia, jeigu sošistas, visą dieną, anot Daukanto, speiguotie ar darganotie po dangaus stogu dirbęs, tą patį vakarą prieš žiovaujančią minią (atsiprašau Maironio) sudainuoja tik kokia gaida žemiau už profesionalą. Tokį Kiprą Petrauską pajutai scenoje, jeigu jis buvo grįžęs tik... iš medžioklės.

Ar jūsų nestebina lietuvis rašytojas, kuris, daugiau kaip dešimtį metų atsijęs nuo žemės, jį gyvą ir vis gyvą per knygos lapus atneša anas šviesiąsias dienas beužmirštantiems, bet jų darbesiilginčiam skaitytojų? Jau vien tai, kad jis atsispiria natūraliai pagundai imtis aplinkos jam teikiamus universalinius ar šiaip svetimus siužetus, jis laikytinas nelygstamu savos kultūros šulu, ištikimu Lietuvos rašytojo tradicijai. Žinoma, pats vardas, tegul ir sargybiniio vardas, dar nieko nesako: kultūrą parodo ne vardai, bet darbai. O jų mes turime gražių. Literatūros kritikas, lyginas dabartines mūsų knygas su nepriklausomybės laikotarpio veikalais, dažnu atveju konstatuoja ir konstatuos dabartinį pranašumą, pasiektą pažangos keliu tų pačių ar naujų vardų. Tie neįprastomis fizinėmis ir dvasinėmis sąlygomis rašytojo atnešami laimėjimai savosios visuomenės pripažįstami, deja, tik pasyviai. Čia jau prieiname prie lietuviškos kultūros „vartotojų“, kuris toli gražu nerodo tiek atspindžio, kiek tos kultūros kūrėjas — šviesos. Asmuo, kuris šalinasi nuo knygos, bėga nuo koncerto, nemato spektaklio, nelanko meno parodos, — be abejo, su lietuviška kultūra sąmoningai yra divorsavęs.

Benys Babrauskas

NEVAŽIUOTI ATBULIEMS

Apie mūsų kilimą negali būti nė kalbos. Tremtis tam ir yra tremtimi, kad smuktum. Senieji rusai emigrantai apdalino profesoriais viso pasaulio universitetus, išsivežė turto, o tačiau šiandien — kaip ir nė ženklo. Jeigu tai, kas anksčiau buvo sukurta, mums šiandien neatrodo taip žavū ir jei pasitaiko paskirų asmenų geriau kuriančių, tai dar nereiškia, kad kylam: tai yra bendras pasaulio pažangos vyksmas. Apskritai net ir savo krašte lietuvis buvo labai atsparus kultūrai, kaip liūdią nesugebėjimas išleisti lietuvių kalbos žodyno, enciklopedijos, neišlei-

dom savo dainų, pagaliau net Kultūros Fondo neįsteigimam.

Jeigu šiandien vyriškai siurbia prancūziškąjį konjaką, kokį seniau tegėre ministrai, Maisto fabriko direktorius ar generolai, tai dar nereikia jokio kilimo. Jeigu šiandien turi televiziją žmogus, kuris nebuvo matęs kino, ar važinėja automobiliu tas, kuris negalėjo išgyti dviračio, tai dar nereikia, kad jis juo veža kultūrą aukštyn, kaip nereikia, kad nukritai į vergijos amžių, Kinijoje pavažiavęs žmogus tempia mu vežimėliu. Didelis buvusių inteligentų ar ir dabar mokslus bebaigiančių skaičius ir skurdus dėmesys mūsų kultūrinėms vertybėms rodo, keliu į kultūrą važiuojame atbuli.

Aloyzas Baronas

NEMATUOTI SUBJEKTYVIAI BET OBJEKTYVIAI

Kultūrinio žydėjimo bei klestėjimo metu niekad panašūs klausimai nekyla. Tada nėra nei laiko, nei prasmės taip klausinėti. Tada darbas ir kūryba veja vienas kitą.

Reikšmingi šiuo atveju dar du kriterijai: subjektyvus ir objektyvus. Pirmuoju požiūriu mes jaučiame, kaip tas čigono arklis, į turgų atvestas ir degtine pagirdytas: nors jis gerokai nusmukęs, bet gyvas, judrus ir atrodo gana smarkus. Objektyviai arba konkrečiai imant, ką gi mes dabar reikšmingo padarėm bei sukūrėm?

Savaime aišku, kad tautine prasme smunkam. 1000 studentų skaičius nėra dar kultūrinio kilimo argumentas. Svarbiausia gi — kiek jų aktyviai pasireiškia, kaip ir kuriose srityse.

Bendruoju požiūriu, tiesa, laikomės neblogai. Pramokom pasaulinio masto kalbos, susipažinome su geriausiaisiais autoriais, praturtėjom mūsų patyrimą, orientaciją, praplito akiratis, nuolat sekame viso pasaulio žinias, pranešimus, darome išvadų. Stovime pasaulinių įvykių centre. Gyvename, kaip sakant, didžiausios ir reikšmingiausios valstybės gyvenimu.

Juozas Švaistas

SUKAUPTI VISAS DVASINES GALIAS

Klausimas skirstytinas į dvi dalis: 1. išvidinė asmeninė mūsų visų kultūra, į kurios pagrindus yra atremti visoki tolimesni mūsų kultūriniai laimėjimai; 2. toji regimoji akivaizdinė kultūra, kuri tautoje reiškiasi objektyviomis formomis ir kurios laimėjimai neretai yra išeinamuoju tašku svetimtaučiu, norinčiam įvertinti visą dvasinį mūsų tautos potencialą.

Pirmosios, asmeninės, kultūros supratimui yra palanktas kiekvienas tautietis. Tauta nekurs efektingų kultūrinių vertybių, jei jos atskiri nariai patys nebus kultūringi. Išimčių gali būti, bet tos išimtys tebus vienkartiniai žybtelėjimai.

Antrajam — objektyvuotajam — kultūros aspektų atstovauja jau rinkiniai ir itin aktyvūs mūsų kultūrininkai, kuriuos mes vadiname publicistais, rašytojais, menininkais, mokslininkais, religininkais bei politikais. Visos tautos galios — jos originali dvasia, jos etninis savitumas, jos moralinis tyrumas — kaip tik ir reiškiasi per šiuos tautos reprezentantus.

1. Asmeninė prasme mes jau nuo pat 1951-2 metų kultūriškai sustojome vietoje ir rodome aiškių tendencijų smukti žemyn. Nulėmė rūsti svetima aplinka, prie kurios galvo-trūkčiais skubame prisitaikinti.

2. Objektyvuotosios kultūros srityje (efektingesnių kultūrinių verty-

bių kūrime) mes dar inertiškai stumiame pirmyn, daug ko siekiame ir daug ko pasiekiame. Bet kaip ilgai tai tęsis, jei išstos mūsų tautiečių masės, kuriose, beje, pilna tikrų inteligentų, jau seniai plaukia pasroviui į Niagaros krioklį, ton vieton, kur jų ir jų vaikų laukia neišvengiamai tautinis, kultūrinis ir moralinis sudužimas. O sena tiesa sako, kad be tvirto užnugario joks narsuolių pulkas negali ilgai kautis.

Apie objektyvuotuosius mūsų kultūrinius laimėjimus čia nekalbėsiu. Apie juos mes gerai žinome iš spaudos, iš viešų pasirodymų. Bet tie visi kultūriniai laimėjimai laikosi ant kelių šimtų mūsų tautinių idealistų pečių. Kaip ilgai tai tęsis?

Stasys Tamulaitis

DAUGIAU DĖMESIO SKIRTI LITUANISTIKAI

Trypiame vietoje. Naujieji ateiviai iš išbėgėjimo stengiasi palaikyti Nepr. Lietuvoje sukurtas kultūrinės tradicijas, patraukdami ir dalį senesniųjų ateivių. Tačiau svetima aplinka palengva, bet neatlaidžiai plauna lietuvišką ir europietišką kultūrą. Svetimuose kraštuose mes lengvai pasisaviname tik jų išviršinę civilizaciją, bet ne kultūrą, kuri šimtmečiais ar bent dešimtmečiais tesuvirškinama. Bendrai lietuvių kultūrinis gyvenimas tremtyje pagyvėjo, išsiliejęs naujai ateivių bangai, tik ką atitrūkusiai nuo Tėvynės medžio. Tačiau gimtosios žemės syvai matomai senka. Atskiri asmenys dar padaro nuostabių dalykų, tačiau organizuota visuomenė toliau kalbų nepaslenka. Yra tautinė gėda, jei Lituanistikos Institutas, įsteigtas prieš ketverius metus, dar negalėjo išleisti nė vieno lituanistikos veikalo, nors rankraščiuose tokių daug yra.

Dr. Jonas Balys
Washington, D. C.

DĖTIS VISIEMS, DIRBTI BE RAGINIMO, REMTI BE SKŪPUMO!

Be laisvės kultūra neįmanoma. Kultūros kilimas Lietuvoje, kuri merdi po nekultūringo bolševiko batu, negalime tikėtis. Aklas kelio parodyti negali...

Išsiskirstę lietuviai po visus žemės kampus, priversti iš naujo pradėti gyvenimą, nedelsiant išjungę į bendrą darbą. Labai stipriai buvo pasireikšta Vokietijoje. Atvykę į užjūrius, rado lietuvišką kultūrą visur ten, kur tik gyveno būrys lietuvių: draugijas, chorus, knygynus, kaikur laikraščius, sales, namus. Veikimas visur pagyvėjo. Turime aukšto lygio chorus, kultūringus žurnalus, vieną kitą knygą, leidžiamą Enciklopedija, priėjome prie Kultūros Fondo, ruošiame Dainų šventę ir t.t. Ir visgi... man atrodo, kad lietuviškos kultūros dangus yra nakties šviesoj. Gražu yra stebėti žvaigždėtą dangų, kuris atrodo lyg ir šviesus, bet viską užpildo nakties prieblanda. Esame gausūs. Sumanūs. Visi kartu daugiau pajėgtume nudirbti. Trūksta entuziazmo. Vėl, turime visų sričių pasiryžėlių, kurie nepaisydami nieko, dirba kultūrinį darbą ir dažnai, deja, neturi pakankamos paramos iš visuomenės pušės.

Dėtis prie lietuviškų reikalų visiems be išimčių ir be pasiteisinimų, dirbti be atskalbinėjimo, remti finansiskai be skūpumo! Parodyti daugiau meilės lietuviškuose reikaluose, ir tada tikrai matysim lietuvišką kultūrą kylant.

Balys Paramskas
Washington, D. C.

KNYGOS IR AUTORIAI

Istorinės reikšmės atsiminimai (Gen. S. Raštikio "Kovose dėl Lietuvos" I tomas)

PROF. STEPONAS KOLUPAILA,
Notre Dame

Žymių žmonių gyvenimo aprašymai priklauso prie įdomiausių skaitymų. Jais ypač domisi jaunimas, kuris juose ieško paskatinimo savo svajonėms ir ambicijoms. Memuarai ir autobiografijos yra kartais svarbūs istorijos šaltiniai.

"Lietuvių Dienų" leidykla Los Angeles mieste tik ką išleido ats. gen. Stasio Raštikio turiningos knygos "Kovose dėl Lietuvos" I tomą (Kario atsiminimai), 704 psl. Su ypatingu dėmesiu skaičiau šią knygą ir patariu paskaityti visiems, kuriems miela Lietuvos praeitis ir brangi ateitis.

Gen. Raštikis buvo ypatingai populiarus Lietuvoje karys: jis vadovavo mūsų kariuomenei sunkiausių bandymų laikais. Kai Lietuva patyrė keletą skaudžių smūgių, ir kariuomenei neteko pasireikšti, jos vadas galėjo tapti tautos nepasitenkimo taikiniu. Tačiau ir tuo metu kariuomenės vado autoritetas nenukentėjo. Nepaprasto S. Raštikio populiarumo bijodama, vyriausybė pašalino jį iš kariuomenės vadovavimo. Tai įvyko trumpai prieš nepriklausomybės katastrofą, todėl daugelis rišo šią nelaimę su vado išstūmimu ir tuo kaltino vyriausybę: S. Raštikio aureolė dar padidėjo. Visuomenė laukė iš jo išlaisvinimo žygio iš klastingos okupacijos. Kai S. Raštikis išvengė čekistų arešto ir slapstėsi, visi mes jaudinomės, ir ypatingai dėliaugėmės, kai jam pavyko pabėgti per sieną. Visuomenė nuoširdžiai užjautė jį ir p. Raštikienę jų šeimos tragedijoje, kai žvėrybolševikai ištrėmė į Sibirą jų vaikus ir tėvelius.

Gen. Raštikiui teko atlikti eilę ypatingai sunkių misijų. Jis turėjo oficialiai lankyti Hitlerį ir Ribentropą — po Klaipėdos atplėšimo. Po lenkų ultimatumo jis turėjo vizituoti Varšuvos valdžią ir kariuomenę. Jis dalyvavo ciniškose derybose su žmogžudžiais Stalynu ir Molotovu. Teko jam taip pat atstovauti Lietuvai Didž. Britanijos karaliaus karūnavimo iškilmėse. Suprantama, tokio asmens atsiminimai turi būti įvairūs ir įdomūs. Mums ypatingai svarbūs tie skyriai, kur aprašoma Lietuvos tragedija: mes nežinojome ar pirmiršome daug faktų. Autorius pats sako, kad jo atsiminimai yra subjektyvūs, jo paties pergyvenimai ir vertinimai. Tas nesumažina jų vertės, nes autorius jautriai reaguavo į skaudžius įvykius, kaip lygiai reagavo daugelis iš visuomenės.

Įžangoje autorius atsiprašo nešas nei rašytojas, nei žurnalistas, neturintis šiai sričiai nei gabumo, nei prityrimo... Su tuo negalime sutikti: atsiminimai parašyti logiškai, beveik chronologiškai, mažai pasikartojimų. Nebėra to, ką matome naujuose mūsų romanuose, kur autoriai rašo "trim plokštumom", be sistemos šokinėdami po praeitį ir dabartį, ir tuo erzina skaitytojus!

Trumpoje recenzijoje neįmanoma duoti storos knygos turinio: ją reikia paskaityti. Kaip romane atvaizduotas neturtingo berniuko kelias ligi viršūnių: vaikystė, mokykla. Did. karas, Kaukazas, grįžimas į tėvynę, kunigų seminarija, karas su bolševikais, sužeidimai, nelaisvė, kalėjimai, vėl grįžimas, kario karjera... Antrame tome bus tragedijos tęsinys.

Iš memuarų galima susidaryti S. Raštikio asmens charakteristiką: jis yra giliai humaniškas, mokąs pasakyti tiesą net apie priešus ir juos užjausti nelaimėje. Jis yra tyras Lietuvos patriotas, savo gyvenimu parodęs jai pasiaukojimą. Jis nieko nekaltina dėl vieno ar kito politinio įvykio, nors negali paslėpti nusiminimo dėl kai kurių aplinkybių. Jis yra giliai tikintis katalikas, jis sveikina pavasarininkų kongresą, parąšė straipsnį "Židiniui". Tačiau jis, kaip karys, nepriklausė jokiai politiniai partijai, toleruodamas visas. Jis stengėsi įtikinti R. Prezidentą atsisakyti diktatūros ir šaukti demokratišką seimą, deja, be rezultato.

Knygoje labai daug įdomių, mažai žinomų faktų. Daugeliui buvo nesuprantama, kodėl patriotas Raštikis pasitraukė iš savo svarbios vietos, o nepaėmė valdžios į savo rankas, turėdamas vieningą visuomenės pasitikėjimą. Jis griežtai pasisako prieš perversmus, kuriuose jis atsitiktinai nedalyvavo. Tačiau jam buvo siūloma ministerio pirmininko vieta, jis tą turėjo padaryti!

Autorius trumpai pamini tą nežymų įvykį, kuris jį privertė pasitraukti. Sustokime ties tuo mažmožiu. Jis rašo:

"Naujųjų 1940 metų proga parašiau straipsnį į karininkų ramovės leidžiamą žurnalą "Kardą". Šiandien norėčiau visai nuoširdžiai pasakyti, kad tą straipsnį rašydamas tikrai neturėjau jokių norų nei tendencijų nei kam nors pakenkti, nei griauti kito autoriteto, nei šiaip ką nors blogo kitam padaryti. Atvirai ir drąsiai buvau parašęs tik tai, kas mano įsitikinimu galima buvo viešai pasakyti".

Labai gaila, kad autorius neįdėjo į savo atsiminimus to tikrai vertingo straipsnio. Tegu atleidžia autorius, kad aš pacituosiu vieną ypatingai reikšmingą to straipsnio vietą, kuriai mes visi vieningai pritariame:

"Kiekvienas aktingas asmuo turi būti branginamas ir tinkamai įvertintas, bet nevaržomas. Vadinkime aktingąsias asmenybes, kaip norime, aktyvistais, nenuramomis, ar kitaip, tačiau vieno neužmirškime, kad tik iš tokių asmenybių dažniausiai išauga reformatoriai, vadai ir dideli veikėjai: juk aktinga — jūra, o rami — pūvantį bala. Mums labai reikia asmenybių, sugebančių ne tik nusimanyti, bet ir dinamiškai veikti" (Mintys metams keičiantis. Kardas, 1940, Nr. 1.).

Žurnalas buvo konfiskuotas: už kariuomenės vado straipsnį skiriamame tik karininkams žurnale! Tuo straipsniu pasidarė ypatingai populiarus: pamoka cenzoriams! Tą populiarumą pabrėžia faktas, kad po 16 metų gilioje Amerikos provincijoje galiu jį cituoti! Tačiau to straipsnio pasekmė buvo liūdna: jo žodžiais tariant pūvantį bala nugalėjo aktingą jūrą...

Knyga verta paskaityti ir padiskutuoti. Nekantriai lauksime antrojo tomo.

Leidyklą galima pagirti už gražų darbą: gera spauda, pakenčiamos iš kitų leidinių reprodukuotos iliustracijos. Metranpažai prikišo tik 3 sumaišytas eilutes (psl. 20. 303. 337). Korektoriai turėtų griežčiau taisyti rankraštį, vengti tokių klaidų, kaip Lančplėšio (psl. 347, 351), turi būti Lačplėšio; Kugumo, psl. 356, t. b. Kegumo, Podbijpiecie, psl. 572, t. b. Podbiapieta, Haale, p. 264 t. b. Halle, Smurgainys rašomi. Smorgonė 22 p. ir Smorgainiai 80 p., keista klaida psl. 27: vargininku.

Pabaiga 20 psl.

KULTŪROS KONGRESAS IR DAIŅŲ ŠVENTĒ CHICAGOJE

J. Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių Kultūros kongresas įvyko birželio 30 Chicagoje. Jame dalyvavo per 700 įvairių kultūros šakų atstovų. Buvo du bendri ir 10 sekcijų posėdžiai (akademinio jaunimo, rašytojų, dailininkų, žurnalistų, istorikų, kalbininkų, mokslininkų, muzikų, pedagogų, teatro).

Kultūros kongreso prezidiumo pirmininku buvo prof. K. Pakštas, pirm. pavaduotojais P. Jonikas ir J. Puzinas.

Kongresą organizavo L. Bendruomenės Chicagos Apyg. valdyba, kuriai pirmininkauja Dr. J. Bajerčius.

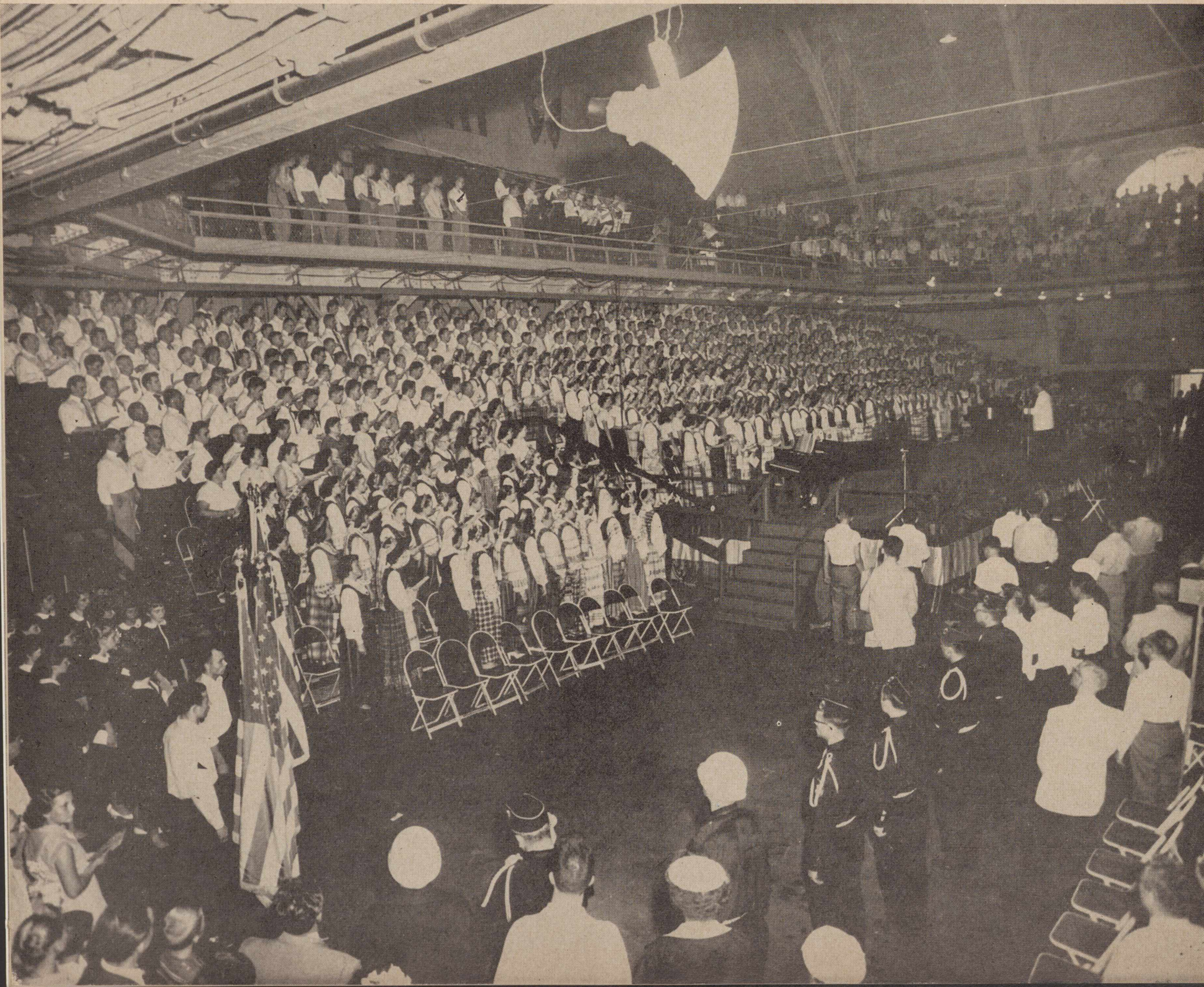
Dainų šventę rengė JAV ir Kanados Dainų šventės rengimo komitetas, sudarytas iš įvairių organizacijų atstovų. Pirm. — Alice Stephens. Didelę organizacijos našta nešė J. Kreivėnas, spaudos propagandai vadovavo Vl. Būtėnas.

IZABELĖ MATUSEVIČIŪTĖ, II-jame Kultūros kongreso posėdyje skaičiusi paskaitą "Būdai ir priemonės tautinei kultūrai išiaiškinti". Dešinėj — dr. P. Jonikas, vienas prezidiumo pirmininko pavaduotojų.

Miss Iz. Matusevičiūtė, delivered address at Cultural Congress this June 30.

Dainų Šventės ir Kultūros kongreso foto:
V. NOREIKA,
A. GULBINSKAS.

➤ **Komp. J. Žilevičius** su "Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė" pradeda Dainų šventę. Lithuanian Song Festival is begun by composer Prof. J. Žilevičius.

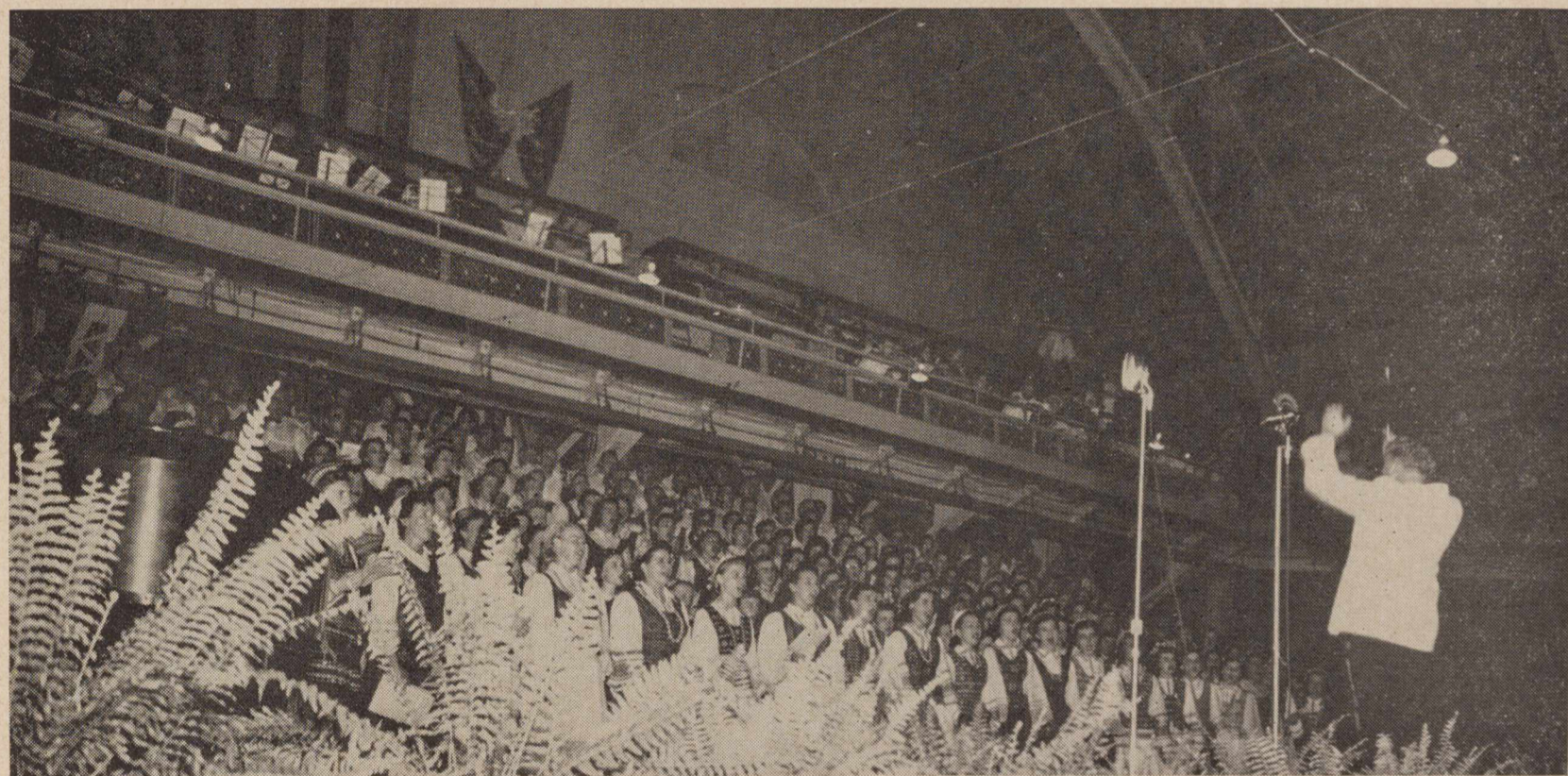
DR. J. GIRNIUS I-me bendrame Kultūros kongreso posėdyje skaito paskaitą "Tautinė kultūra — tautos išlikimo pagrindas".
Dr. J. Girnius addressing Cultural Congress in Chicago, June 30, 56.

DAIŅŲ PREMIJOS. Dainų šventės komitetas įteikia premijas konkurso laimėtojams: Sesei Bernardai — I prem. už dainą "Vakarų tylus" ir Bertuliui — II prem. už dainą "Pabusk, pasauli". Iš k. į d.: Daužvardienė, Sesuo Bernarda, J. Bertulis, V. Radžius, Agnė Jasaitytė ir A. Dzirvonas.

Song Festival committee distributes prizes to winning composers: Sister Bernarda, and Juozas Bertulis.

*Kompozitorius
Bronius Budriūnas
diriguoja chorų grupei;
didelio pasisekimo
susilaukė Kačinsko "Pradalgėlis"
ir paties Budriūno
"O, Nemune".*

Composer B. Budriūnas directing mixed chorus at Lithuanian Song Festival in Chicago.

Lietuvių Kultūros kongreso ir Dainų šventės dalyviams pagerbti surengtas banketas. Čia yra ejęs per visą salę stalias banketo garbės svečių, kurių tarpe matome kardinolą Stritch, vyskupą Brizgį, diplomatus, vadovaujamų v eiksnių pirmininkus, koncerto dirigentus, (tąsa kitame psl.)

Prof. J. Žilevičius hands baton to S. Sodeika, who conducted mixed voices at Lithuanian Song Festival.

Prof.

Juozas Žilevičius

perduoda dirigento lazdele

muzikui Stepui Sodeikai,

kuris dirigavo mišriam

jungtiniam chorui,

pradėdamas koncertą

Sasnausko daina

“Jau slavai sukilo”.

Muzikas

Vladas Baltrušaitis

diriguoja jungtiniam

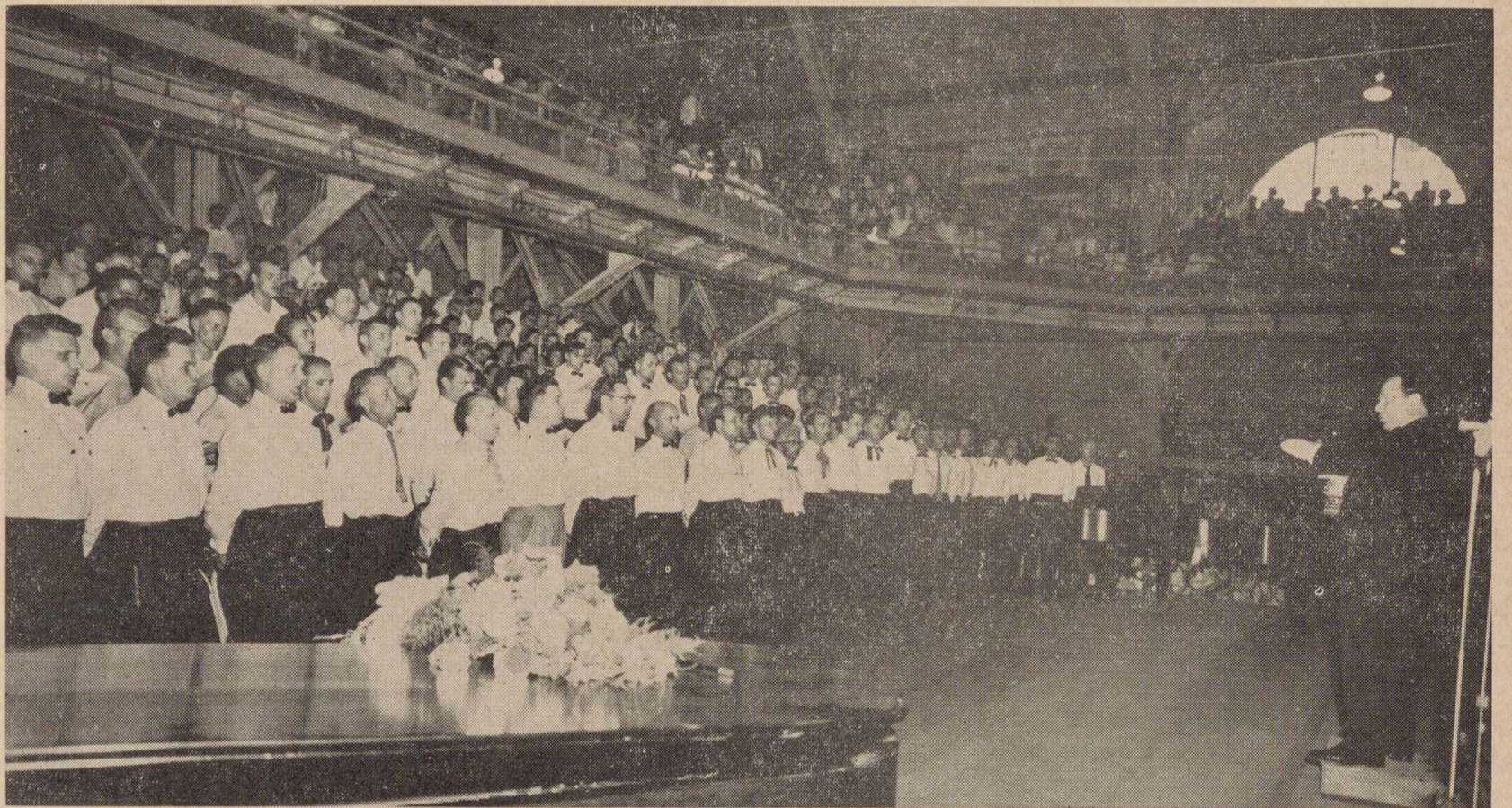
vyrų chorui, pradėdamas daina

“Jau žirgelis pabalnotas”

ir baigdamas

Broniaus Budriūno

“Tėvynei”.

Vladas Baltrušaitis conducts male chorus at Lithuanian Song Festival.

kongreso ir Dainų šventės rengimo komiteto pirmininkus ir narius. Banketo tostmeisteris buvo Dr. kun. J. Prunskis, sąmojingai ir elegantiškai pristatęs garbės svečius banketo dalyviams, kurių buvo 1000. asmenų. Banketas įvyko liepos 1 d. vakare Sherman viešbutyje. Kalbas pasakė kard. Štritch ir kongreso rengimo pirmininkas. Meninėje programoje dainavo solistai Stasys Baranauskas ir J. Stempužienė.

DAUGIAU NEGU 10,000!

Dainų šventės žiūrovai ir klausovai, kurių buvo perpildytas Chicagos kolizeumas, koncertą pradėdant, liepos 1 d. 3 val popiet.

Koncertas buvo didžiulė lietuviškos dainos manifestacija, parodžiusi mūsų tremties muzikų ir dainininkų pastangas ir ryžtą ne tik

išlaikyti Nepriklausomos Lietuvos dainos meno tradicijas, bet ir sėkmingai jas ugdyti, pasiekiant naujų laimėjimų.

10,000 attended Lithuanian Song Festival in Chicago on July 1, 1956.

Banquet honoring distinguished guests who took part in Lith. Song Festival and Cultural Congress in Chicago. Among those attending was Card. Stritch.

MOKSLO SEKCIJOJE

Prof. Stp. Kolupaila mokslo sekcijoje skaito referatą "Aukštojo mokslo raida Nepriklausomojoje Lietuvoje".

Sekcijoje dalyvavo daugelis senųjų ir jaunųjų mokslininkų ir mokslo mėgėjų. Pirmose eilėse matyti dr. kun. A. Baltinis, J. Matulionis, vysk. V. Brizgys.

Prof. S. Kolupaila reads paper on higher learning in independent Lithuania.

VOICE OF AMERICA KLAUSOSI

Visus posėdžius ir dainos šventės programą užrašė "Amerikos Balso" red. Labanauskas su pagalbininkais. Vėliau ištraukos buvo transliuojamos į Lietuvą.

Voice of America records Song Festival program for broadcasting to Lithuania.

Švietimo sekcijos prezidiumo pirm. P. Balčiūnas /sovi/ pranešą sekcijos darbų programą. Jo dešinėje sėdi mokyt. Ignatonis. Sekcijos referatai: A. Rinkūnas "Mokyklos lietuviškasis turinys", Igno Malėno "Dabartinio lituanistinio švietimo padėtis".

Žemai: švietimo sekcijos dalyviai; jų tarpe buvo daug seselių vienuolių, kunigų. Lithuanian teachers section of Cultural Congress.

PEDAGOGAI

IŠ MOKSLO SEKC. REZOLIUCIJOS:

... "kad išmokslintas mūsų jaunimas būtų itin naudingas atkurtai laisvai tėvynei, jis ir svetur gyvenamas neturi atitrūkti nuo savito lietuvių gyvenimo: jis turi pažinti Lietuvos istoriją, proistorę, geografiją, literatūrą, tautosaką su kalbotyra ir visas kitas būdingas lietuviškosios kultūros šakas. O tai jis gali rasti lituanistinėse mokyklose, pradedant šeštadieninėmis ir baigiant Lituanistikos Kursais, kuriuos įsteigė Lituanistikos Institutas."

Visa tai sektųsi,

1/ jei lietuviai tėvai jautų didžiąją pareigą ir atsakomybę Lietuvos prisikėlimui išauginti lietuvišką jaunąją kartą;

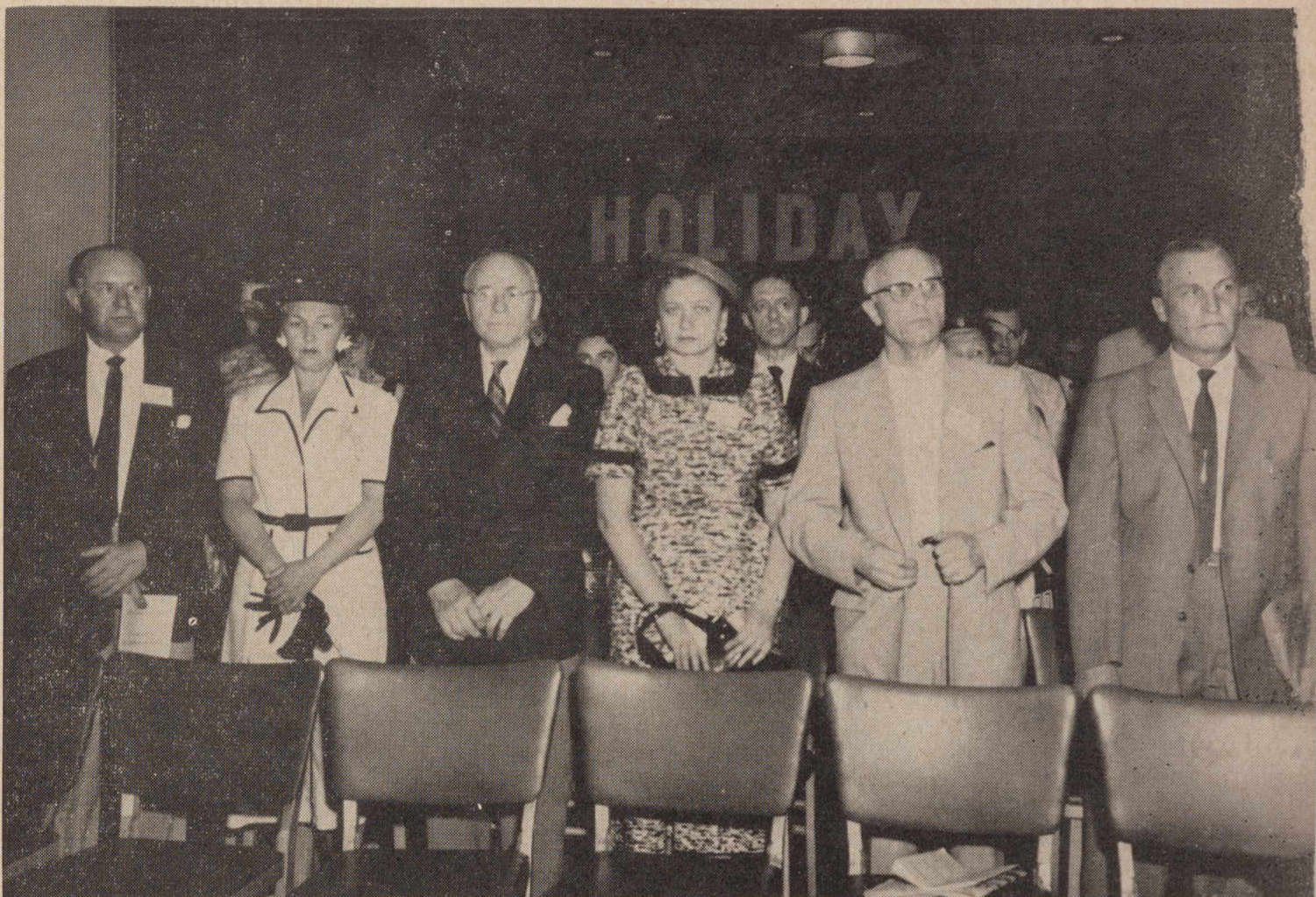
3/ jei visos papapinės mokyklos, bažnyčios ir visi lietuviai kunigai degtų Lietuvos meile ir, drauge su lietuvių šeimomis bei mokyklomis dirbdami, Lietuvos meilės ugnį įžiebtų ir čionykštės lietuvių jaunomenės širdyse. /ištrauka iš Švietimo sekc. rezoliucijos/.

TEATRO SEKCIJOS PREZIDIUMAS

St. Pilka /vidury/, I. Nivinskaitė, Alfonsas Brinka. Sekcijoje skaityti referatai: S. Pilka — "Sceninė saviveikla JAV-se ir Kanadoje", G. Velička — "Mūsų teatro ateitis".

Theatre arts section in conference.

Teatralai. Stovi iš k. į d.: op. sol. Sprindys, Sprindienė, op. sol. Kutkus, sol. Adomaitienė, G. Velička.

Rašytojų grupė su naujaisiais draugijos nariais

GAUSIAUSIA SEKCIJA - AKADEMINIS JAUNIMAS

Čia studentų matyti tik dalis.. Referatų temos: "Lietuvių tautinės kultūros išlaidų būdai a. mūsų vyresnės kartos veikloje, L. Sabaliūnas, b. studentijos tarpe, A. Barzdukas ir socialinio darbo plote", G. Prialgauskaitė.
Lithuanian academic youth.

ŽEMAI, kairėj / Bottom, left:

Grupė rašytojų: Faustas Kirša, Brazdžionis, A. Nasvytytė, Mitkienė, Tamulaitis, Andriekus, Tomarienė, už jos — pirm. Babrauskas. Rašytojų sekcijoje skaityta Dr. J. Griniaus ref. "Lietuviams rašytojams aktualios problemos".
Lithuanian writers get together.

ŽEMAI, dešinė / Bottom, right:

Žurnalistų sekcijai pirmininkavo "N. Lietuvos" red. J. Kardelis. Posėdyje matyti Draugo, Darbininko ir kt. red.
Representatives of the Lithuanian press discuss common problems.

Redaktoriai ir žurnalistai posėdžiauja

MUZIKOS SEKCIJA

Muzikų sekcijos prezidiumą sudarė — iš d. į k.: A. Mikulskis /skaito/ ir A. Skridulis. Muzikai posėdžiavo Coliseum patalpose Paskaitas skaitė: Prof. Vl. Jakubėnas "Tautiniai elementai lietuvių muzikoje", Prof. J. Žilevičius "Amerikos lietuvių įnašas į liet. muziką."
 Music section holding conference between rehearsals for the Lithuanian Song Festival.

Du vaizdai iš Šv. Kryžiaus bažnyčios, kuri netalpino maldininkų, suvažiuosiu į Dainos šventę ir Kultūros kongresą.

Pamaldų metu giedojo Stp. Sodeikos vadovaujamas "Dainavos" ansamblis. Giesmės skambėjo darniai ir iškilmingai.

PAMALDOS

Evangelikų pamaldos vyko šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, laikė kun. A. Trakis.

Katalikų pamaldos vyko šv. Kryžiaus bažnyčioje. Mišias laikė prel. Ig. Albavičius, pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys, tarp kitko pastebėdamas, kad vertinant dvasinę kultūrą, nereikia nevertinti materialinių bei civilizacijos laimėjimų, kurie tinkamai ir protingai naudojami gali būti dideliais dvasinės kultūros pagalbininkais.

♦ Čia matome žmonių minias prieš šv. Kryžiaus bažnyčią sekmadienį, liepos 1 d.

During meeting of Cultural Congress and Song Festival in Chicago were held Evangelical and Catholic services. Pictured on this page are three views of services in Holy Cross Catholic church.

Photo B. Lungys

VEIDAI IR VAIZDAI

BUBULIS IR DUNDULIS Scena iš to vardo veikalo, pastatyto Londone liepos m. Girdžius: "Kas pastatė avilius? Vaikai. Ir jūs dar pykstat". Iš k. į d.: Radasta — A. Grikinaitė, Bubulis — V. Šalčiūnas, Girdžius — J. Černius, Dundulis — A. Rajauskas, Dobilas — A. Virkutis. Pastatymas "Londono Vaidi'os", režisavo rašytojas F. Neveravičius. A scene from the play "Bubulis and Dundulis", London, England.

WATERBURY, CONN. Tragiškųjų birželio įvykių minėjimo birželio 18 d. svečiai, kalbėtojai ir rengimo komitetas: I eilėj iš k. į d.: ALB vietos pirm. Dr. P. Vileišis, Jėzuitas kun. V. Gutauskas, šerifas J. Urcinas, kleb. kun. J. Valantiejus, Miesto majoras Bergin, Vliko pirm. J. Matulionis, Dr. M. Devenis, T. Matas; II eilėj: ALT vietos pirm. A. J. Aleksis, A. Paliulis, J. Valaitis, ALT vietos sekr. Marcelė Andrikis, miesto tarybos narys F. Gvazdauskas ir Vl. Varnauskas. The tragic events of 1940, when Soviet Russia occupied Lithuania and began mass deportations, were observed at solemn ceremonies in Waterbury, Conn., on June 18. Photo J. Gaidys

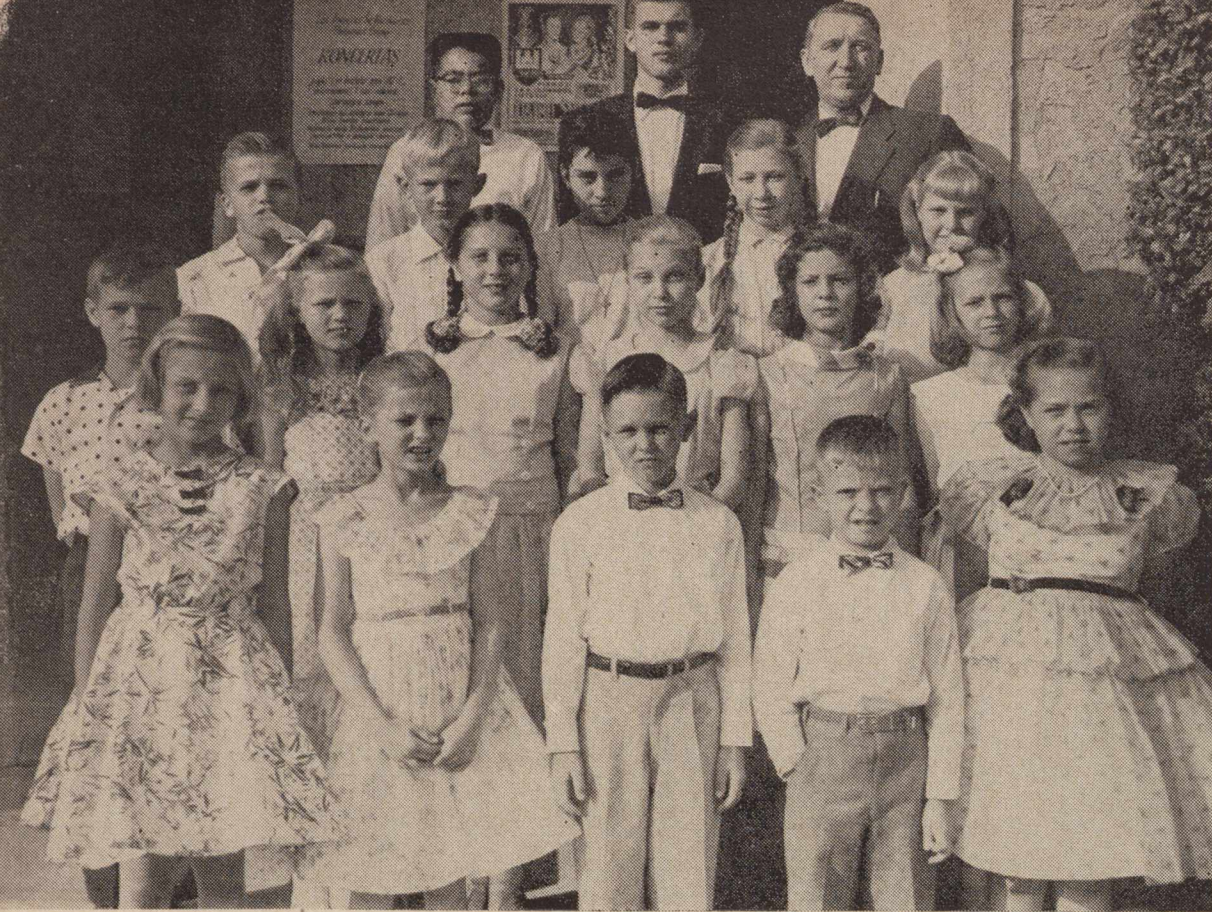
JAUNIEJI AKORDEONISTAI Muziko Julius Kazėno vadovaujamas berniukų akordeonistų orkestras, Cleveland, Ohio. Boys' accordion orchestra in Cleveland, Ohio. Leader is J. Kazėnas. Foto V. Bacevičius

PROF. YLA IR KOLUPAILA pas Clevelando skautus: iš kairės į dešinę — Clevelando skaučių tuntininkė paskt. M. Pažemėnienė, prof. Stasys Yla, prof. Stp. Kolupaila ir tuntininkas paskt. V. Kamantas. Distinguished guests visit with Cleveland Scouts. Foto V. Bacevičius

TORONTO KVARTETAS Toronto Vyrų kvartetą, vadovaujamas solisto V. Verikaičio. Iš k. į d.: Justinas Zubrickas, Alfonsas Bražys, Vytautas Bigauskas, Henrikas Rozaitis. Lithuanian male quartet, Toronto, Can., headed by Vaclovas Verikaitis.

MUZIKO B. BUDRIŪNO piano klasės mokiniai po metų baigimo koncerto, Los Angeles. LOS ANGELES YOUNGSTERS TAKE PIANO from composer B. Budriūnas /top, right/. Children are shown here on Parish hall steps after concert. Foto P. Gasparonis

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— **Prof. Steponas Kolupaila**, Notre Dame, šiame numeryje spausdinamą gen. S. Raštiko atsiminimų recenziją buvo parašęs "Draugui". Kadangi ten buvo išspausdinta kita rec., redakcija pasinaudojo tik keliomis ištraukomis. Didžiai vertindami prof. Stp. Kolupailos žodį, recenziją su autoriaus leidimu spausdiname ištiesai.

— **Gen. St. Raštiko** atsiminimų veikalas "Kovose dėl Lietuvos", I t., susilaukė nepaprasto pasisekimo: jis yra perkamas daugiau negu bet kuri paskutinio metro knyga. Pirmomis savaitėmis jau pasirodė visoje eilėje laikraščių teigiamos, labai vertinančios veikalą recenzijos, komentarai ir ištraukos. Dažnas lietuvis šį istorinės vertės veikalą nori tik paskaityti, bet ir savo knygų lentynoje turėti. Antrasis tomas jau renkamas.

— **Kun. Dr. A. G. Rakauskas**, neseniai persikėlęs iš Leckrone į Torrance, Penn., dabar eina kapeliono ir medicinos gydytojo pareigas to miesto valstybinėje ligoninėje, kur yra virš 3,000 ligonių, jų tarpe 1,500 katalikų. Kun. Rakauskas, nuolatinis LD rėmėjas, atsiuntė \$25.00 žurnalo reikalams. Nuoširdus ačiū!

— **John L. Paukštis**, Chicago, Ill., neseniai išrinktas Amerikos legiono Cook apsk. komendantu, su teisėju A. F. Wells atvykęs į metinį legionierių suvažiavimą Los Angeles, apsilankė LD leidykloje. Jam, turinčiam savo spaustuvę Chicagoje, buvo įdomu pamatyti, kaip ir kur spausdinamos Lietuvių Dienos. Paukštis, būdamas Vyčių narys, džiaugėsi, kad kitais metais Vyčių suvažiavimas šaukiamas Los Angeleje.

— **Baletininkas Bandzevičius**, Lubbock, New Mexico, kur jis turi dvi baletų studijas, lankėsi Los Angeles pas gimines ir aplankė LD redakciją. Ta proga jis pastebėjo, kad LD Nr. 6 anglų skyriuje įdėtos baletininkų foto parašas nėra tikslus: nuotraukoje asmenys I eil. iš kairės į dešinę yra: Dautartas, likęs Lietuvoj, Vasiliauskas, Bostone, Malėjinaitė, mirus Lietuvoj, Bandzevičius, Lubbock, Texas, Maciunienė, N. Y., Sarnauskaitė, likus Lietuvoj, Kaliskienė, San Diego, Calif., Kelbauskas, likęs Lietuvoj. Antroji eilė: Stupelis, miręs Sibire, Butkus, Chicago, Ill.

— **A. Visminas**, Woodside, N. Y., mums rašo: "Labai nudžiugau, gavęs Tamstų leidžiamą žurnalą "Lietuvių Dienos". Pavardčius paskaičius nesinori iš rankų paleisti. Spėju, kad vienintelis mūsų kalba toks išeinantis žurnalas. Linkiu, kad jis taptų... savaitraščiu."

— **Petras Jurgėla** baigia ruošti spaudai stambų veikalą "Lietuvių skautija". Duodama plati mūsų skautų gyvenimo bei veiklos Apžvalga. Autorius yra Liet. skautų-skaucų s-gos įkūrėjas, parašęs keletą knygų apie skautybę, "Sparnuoti Lietuviai Darius Girėnas" ir kt. Jis yra Amerikoje gimęs Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savanoris. ir kapitonas.

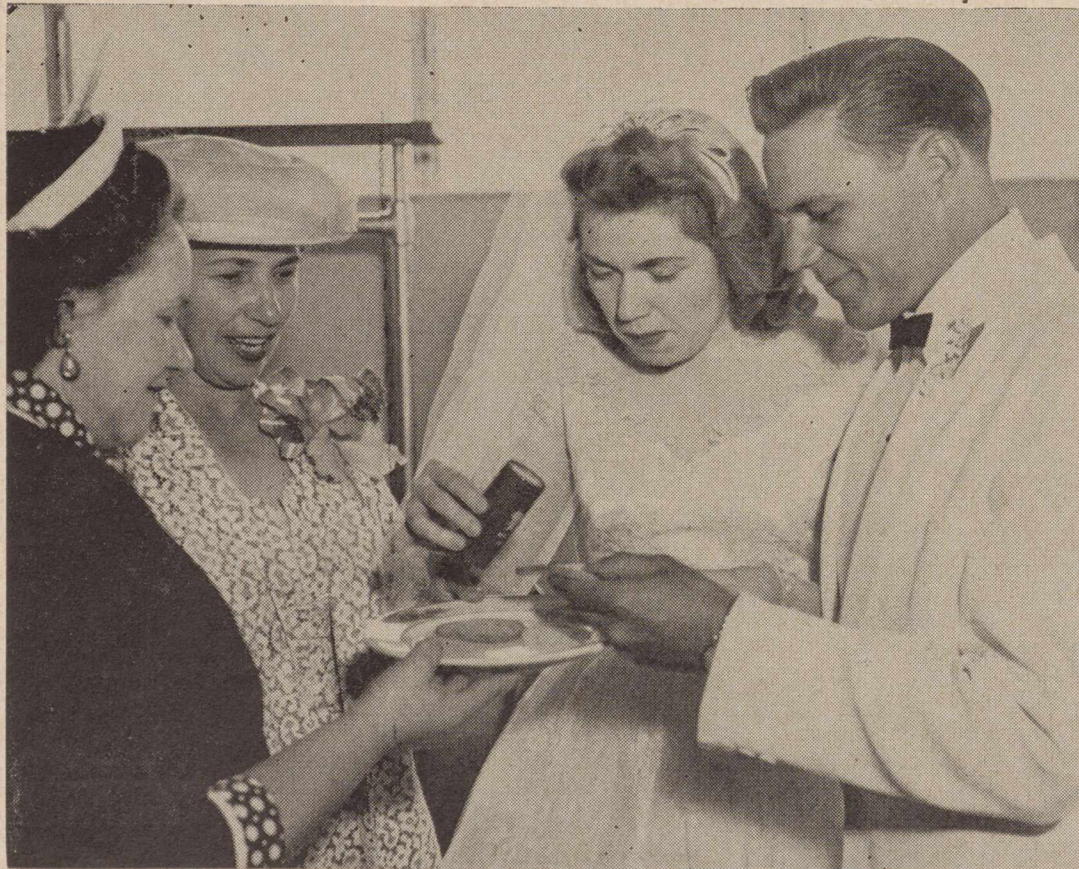
— **Lankėsi LD redakcijoje: Mečys Zubrickas**, Oshawa, Can., viešėjo pas brolių Kęstutį Los Angeles ir ta proga apsilankęs LD redakcijoje užsisakė žurnalą, sumokėdamas \$10.00. — **Stokus su žmona**, LD skaitytojai iš Detroito, Mich., lankydami Vakarus, užsuko ir į Los Angeles.

— **Kun. A. Perkumas**, LD leidinių platinotojas Caracase, Venezueloje, gavęs 11 knygų gen. S. Raštiko atsiminimų, dar užsakė 34 egzempliorius papildomai ir pinigais atsiumė iš anksto. Už tai leidykla

— **Laura Yucius ir Leonardas Valiukas** grįžo iš Vyčių suvažiavimo Chicagoje, laimėję kitų metų suvažiavimą Los Angeleje.

SU DUONA IR DRUSKA jaunavedžius pasitinka jų motinos: Genovaitė Grikavičienė, Royal Oak, Mich., ir Ona Karanauskienė, L. A., Calif. Jaunavedžiai: Ona Karanauskaitė ir Eimantas Grikavičius.

NEWLYWEDS are met with traditional Lithuanian bread and salt ceremony.

LIETUVIŲ DIENŲ ADMINISTRACIJOS P I K N I K A S

Metinis piknikas, įvykęs rugp. 12 Reseda Parke, sutraukė daug L. Dienų skaitytojų ir bičiulių iš visos Los Angelės ir apylinkių. Svečiai linksmi ir jaukiai praleido sekmdienio popietę, išsiskirstę tik vėlai vakare. Čia draugiškai susitiko LD redakcijos ir leidyklos personalas su savo bendradarbiais ir skaitytojais. J. Rudelis visą laiką davė užrekorduotą muziką. Svečius gaviais gėrimais vaišino F. Karaliūnas, J. Petronis, L. Valiukas. Labai daug pasidarbavo šeiminkės, skaniai paruošusios pietus pikniko dalyviams. Vyriausia šeiminkė buvo Tillie Skiman, Van Nuys, Calif., jai stipriai talkininkavo Em. Stirbienė, L. Zaičienė, B. Skirienė, U. Pšibilskienė, A. Liūdžiuvienė ir O. Vilkiene. Visiems padėjusiems, o ypač ponioms šeiminkėms, LD administracija nuoširdžiai dėkoja.

L O T E R I J A

Pikniko metu įvyko loterija, kurią gausiai parėmė atjaučiantieji leidyklos reikalus skaitytojai iš visų Amerkos kampų. **Didžiąją piniginę dovaną — \$100 grynais laimėjo J. Kaributas iš Los Angeles;** \$25 pinigais laimėjo A. Pranys, San Francisco. Kitos dovanos buvo: 20 LD prenumeraty, 10 Raštiko atsiminimų, 10 Lithuania Through The Ages ir daug kitų LD leidinių. Sąrašą įdėsime kitame numeryje.

ORO PAŠTU SIUNTINĖLIAI SIBIRAN IR LIETUVON

Sąžiningai patarnauja lietuviams, siunčiantiems siuntinėlius į Lietuvą ir Sibirą. Vaistai persiunčiami, reikalui esant, oro paštu. Kiekvienas siuntinėlis apdraudžiamas Draudimo Įstaigoje Londone.

Trumpiausias kelias per Londoną. Pageidaujantiems siunčiamas katalogėlis.

DAINORA,
49, Thornton Ave.
London W. 4. England

LITHUANIAN REALTY COMPANY
Charles Luksis, realtor
Phone: NO. 41733
2643 Griffith Park Blvd.,
Los Angeles, Calif.

Noriai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turimą; gauti paskolas. Atlieka notaro darbus.

Bendradarbiai:
B. Budriūnas — P. V. Raulinaitis

NAUJOS KNYGOS

Atsiūsta paminėti

Andrius Valuckas, **Nemuno sūnūs**. II. Autoriaus leid. Platina Terra. 427 psl. Kaina nepažymėta.

Vysk. V. Brizgys, **Marija Danguje ir žemėje**. Išl. Liet. Knygos Klubas, 1956. 136 psl. Kaina \$1.50. Viršelis J. Pilipausko.

Jieva Simonaitytė, **Pavasarių audroj**. Mažosios Lietuvos laisvės kovų romanai. Išl. Terra, Chicago, 1956. 228 psl.

Grimų Pasakos. Vertė St. Vainoras ir V. Civinskas. Išl. Terra, 1956. Iliustruota, 171 psl. Didelio formato, kaina nepažymėta.

Jūrininko Sindbado nuotykių, kaip jie surašyti knygoje, pavadintoje "Tūkstantis ir viena naktis". Terra. Iliustruota, did. formato, kaina nepažymėta.

Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė, **Lietuvos Istorija**. Lietuva amžių sukury. 947 psl., gausiai iliustruota, su 3 istoriniais žemėlapiš. Priedas: istorinis Lietuvos XV ir XVI a. žemėlapis. Išleido Tėvynės Mylėtojų D-ja, 1956. Kaina 12 dol.

Balys Auginas, **Paparčio vėduoklė**. Poezija. Iliustravo Vl. Vijeikis. Tėviškėlis leid. 64 psl., 1956. Kaina nepažymėta.

H. Sienkevičius, **Kryžiuočiai**, I tomas, istorinis romanas iš Vytauto Didžio ir Jogailos laikų. Vertė K. Jankūnas. Viršelio aplanką piešė V. K. Jonynas. Išl. Karys. Kaina \$3.50.

Ona Gudienė, West Orange, N. J., ir **Izabelė Dilienė**, East Orange, N. J., šį pavasarį padarė daugiau kaip 8.000 mylių kelionę nuo New Yorko iki Pacifiko, aplankydamos Canada, San Francisco, Los Angeles ir užsukdamos į LD redakciją.

Ona Gudienė and Izabel Dilienė, of W. Orange and E. Orange, N. J., respectively, recently completed tour from N. Y. to Pacific.

Generolo atsiminimai

Atkelta iš 11 psl.

kai greta kalbama apie varpininkus ir vargoninkus! Anachronizmu skamba Zarasų ežerai Osa ir Osida, p. 68: tai Zarasas ir žarasaitis, pagal Būgą Ezarasas ir Ezarasaitis; tik hitlerininkai buvo pavadinę Zarasus Osersee. Kremliaus bokštuose ne Uralo kalnų rubinai (p. 607), o didelio formato raudonai dažyti stiklai! Tačiau visa tai yra smulkmens, visas spaustuvės darbas yra pavyzdingas.

Atsiminimų autorius gen. S. Raštikis šių metų rugsėjo 13 d. sulaukia savo 60 metų amžiaus. Palinkėkime jam šia proga kuoveikiausiai pamatyti savo dukreles ir dar daug gero padaryti savo Tėvynei, dėl meilės kuriai jam teko ir tenka taip skaudžiai kentėti.

LIETUVIŲ DIENOS

SEVEN SENATORS subscribe to Senator Douglas' proposal to allot new money to liberation of subjugated nations. From left to right: Sen. H. Humphrey, Minn., Antanas Rudis, Sen. Morse, Oregon, ALT Chairman L. Šimutis, Sen. Duff, Penn., Sen. Langer, N. Dakota, Bishop Brizgys, Sen. Paul Douglas, Ill., Dr. P. Grigaitis, Sen. Lehman, N. Y., Sen. McNamara, Mich., Senators and ALT officials met at Capitol on June 27 and discussed Douglas'

proposed addition to Foreign Aid bill. Senate gave its O. K. on June 29 for a \$20,000 allocation. Supporters of amendment also are Senators Knowland and Kennedy.

SEPTYNI SENATORIAI pasisako už sen. Douglas pasiūlymą skirti naujas sumas pavergtųjų tautų laisvinimui. Priedas priimtas Senate birželio 29 d.: \$20,000.

LITHUANIAN COMMUNITY IN THE U. S.

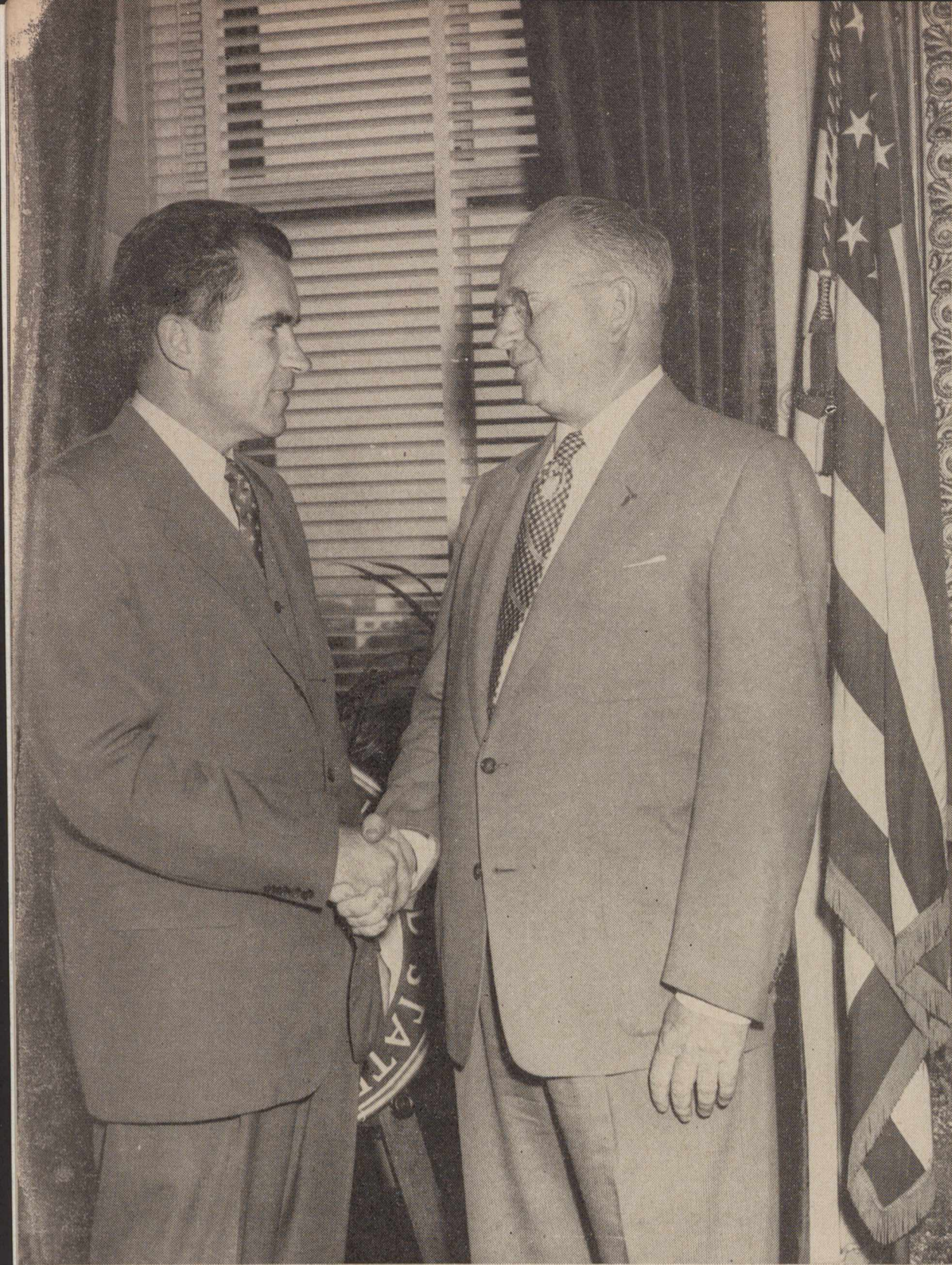
Very Rev. Msgr. JONAS BALKŪNAS, Maspeth, N. Y.

The very first statement we must make is that the Lithuanian nation is not numerous. In the whole world there are only little more than three million Lithuanians. Of this number fully one third are in the United States, making this country the bulwark against any annihilation of the nation, and putting the Lithuanians of the United States in the foreground of the bitter struggle against liquidation, against genocide.

The Lithuanian territory itself is presently occupied by Soviet Russia, the inhabitants there are being persecuted and deported for annihilation. Only those Lithuanians living in free parts of the world can freely raise their voices and freely act in behalf of the fatherland. Only those Lithuanians themselves enjoying freedom may plan to preserve, strengthen and restore free living to their own compatriots. On the shoulders of the Lithuanians of the United States rests the burden and obligation of guarding their nationality from extinction and of preparing it for new national life. This task rightfully devolves upon them because of their numerical strength, their material prosperity. Theirs is the prime duty and lawful right to discover ways and means which will lead to Lithuanian restoration in the family of nations. Because they must first possess within themselves what they seek to restore in their fellow countrymen, theirs also is the duty and right to seek and find methods and apparatus to preserve Lithuanianism, first among themselves, then to spread it to their brethren.

But some will say: Of what avail this preservation of Lithuanianism itself, first of all in land far removed from the native soil, if Lithuania itself is doomed to be Russianized or extinguished? How will you restore the Lithuanian state if her children, stripped of their nationality and scattered to the four corners of the earth, cannot be recognized as heirs of their fatherland and cannot serve as cornerstones for any new, restored national state? Our critics will ask: What will it profit to have the land of Lithuania restored to its rightful citizens if there will be no new citizens to return to that land? In a word, can there be any salvation of the nation unless you likewise save and have ready at hand the potential future citizens of that nation? The question may be proposed in another form: Can the ultimate freedom of Lithuania be won without the concerted aid of the Lithuanian populace, without the united co-operation of Lithuanian groups and all manner of units in any way describing or claiming to be Lithuanian?

If we are to enlist in this gigantic task the efforts of all shades of Lithuanian organized activity, it is necessary, in addition to the goal we are seeking to achieve, to understand the nature of the competent elements making up our Lithuanian society, the differences in religious and political viewpoints, and to seek to unite them all in the struggle for the common end. This means that we must first of all learn to live together. We must understand our solemn duty to assist each other, aid and support one another. The fate of Lithua-

WILLIAM T. KVETKAS of Wilkes-Barre, Pa. meets with Vice President Richard M. Nixon while Kvetkas was in Washington as a member of the Republican National Committee Nationalities Advisory Committee.

JAV VICEPREZIDENTAS R. M. NIXON sveikina LRKSA centro sekretorių W. T. Kvetkų, Wilkes-Barre, Pa., kuris atstovauja lietuvių Respublikonų Partijos Centro Komiteto Tautinių Grupių Sekcijoje birželio 6 Washingtono suvažiavime.

nians must become our concern. To adopt a "do nothing" or "don't care" attitude when our fatherland is in the throes of sickness nationally, nay suffering the very pangs of death, would be neither natural as grateful children, nor wise as beholders of the extermination of our earthly mother.

Even our own personal future lot is closely linked with that of our ancestor's land. Only as a nationally conscious community can our own personalities and our distinctive culture thrive. Thus the preservation of that national consciousness has today become one of our foremost obligations, while the solution to this problem presents to us the greatest challenge.

We offer, as aims of a joint, united Lithuanian Community, undeniable and certainly acceptable to all, the following:

The maintenance and strengthening of the Lithuanian physical and spiritual-moral character, developing and stimulating positive Lithuanian qualities.

The furtherance by all possible means of Lithuanian cultural creations.

The development of each individual member of the Community into an active participant in the struggle

for restoration of the nation's freedom and independence.

The organized co-operation with other national groups for a single undivided peace with democratic ideals for the whole world.

The mutual rendering of moral and material assistance among Lithuanians, on a local, national, organized basis.

We assert that in a well organized Lithuanian Community, the Lithuanian instinct, not only for constructive development and progress, will manifest itself in the acts emanating from the fundamental institutions of family, school, church and various cultural organizations.

LITHUANIAN SETTLEMENT IN THE UNITED STATES

Lithuanians began to flock to the United States in greater numbers beginning with the year 1868. As can be imagined the first years were exceedingly difficult. A strange land, an unfamiliar language, dangerous working conditions and meager wages, hindered Lithuanians from making any material advancements.

The first Lithuanians fled from their homeland seeking freedom and happiness. The power then occupy-

ing Lithuania sought to deprive them of their native language, of their written literature, of their religion, and of any hopes of a better life. Lithuania had its Dark Age extending from 1864 to 1904. It was forbidden to read or write in the Lithuanian language. Education was a closed door to the Lithuanian. Only with the cessation of this period of subjugation was he free to travel to other lands to seek success, happiness, enlightenment.

Thus it was that the first pioneers were mostly illiterate folks who had to take to the grimmest of hard labor to eke out a living. Yet they brought with them an attachment to their faith and to their native language. Atheism and abandonment of their nationality were strangers to them. Faith and Nationality — Love of God and of Fatherland — were synonymous to them. It was for these ideals they suffered in the land of their birth, but here in the United States, they discovered freedom. Is it not ironical that after the lapse of such a short time, the present inhabitants of Lithuania are again suffering for the same ideals? And this in an age of enlightenment and progress!

Arrived in the United States the Lithuanians set about to guard their faith and their nationality. They displayed not a little of their determination, patience, energy and self-sacrifice. We must especially notice the commendable initiative of our uneducated peasantry expressing its prudent nationalistic and deep religious feelings. At once, the Lithuanians set about organizing mutual benefit societies, educational circles, organized miniature schools, established press clubs for the publication of newspapers and books. All these organized groups erected parishes.

In the nineteenth century, Lithuanians organized 35 parishes, of which 30 have survived up to the present. In the present century, thus far, 94 parishes have been established, of which one has disappeared. We have at present 123 parishes in which the Lithuanian language is used and serve the Lithuanian people exclusively. They are staffed by approximately 300 priests, although there are at present in the United States more than 650 priests and male religious.

In most of the parishes (about 70) there are schools for Lithuanian children. These have about 800 sisters as teachers. These schools are attended by more than 20,000 children. We have other institutions within the parishes, and they are the background of our spiritual and nationalistic strength. Then we have 3 high schools, 3 intermediate schools, 4 Mother Houses of Sisters, 1 orphan home, 4 old people's homes, 3 hospitals. We must add the numerous recreation and community halls, libraries, clubs, newspapers, theatres and other similar institutions, all of which make up our cultural wealth, initiated and supported by and for Lithuanians.

Pennsylvania is the State most densely populated by Lithuanians. It was the cradle of Lithuanian settlement in this country. Here there are 41 Lithuanian parishes. Besides the places where there are Lithuanian parishes, there are scores of towns which have Lithuanian settlements. I would say that it is precisely here that Lithuanianism will longest flourish. Other great

Lithuanian centers are our vast cities, such as Chicago, Detroit, Grand Rapids, Cleveland, Brooklyn, New York, Boston, Worcester, Waterbury, Hartford and Baltimore. The more densely populated States, as regards Lithuanians, are Michigan, Illinois, Ohio, New York, New Jersey, Connecticut and Massachusetts.

The setting up of Lithuanian settlements continued until 1922-1924. Later only in isolated places (for example, Los Angeles, California) did new settlements of Lithuanians arise or new organizations develop. With the advent of the so-called Displaced Persons who sought to transplant to this new found haven of liberty their former organizations in the homeland, new organizations have again been set afoot. Generally speaking, never have the American Lithuanians been as prolific and wealthy in the number and size of their institutions than at the present time. We can claim unity in our nationalistic aspirations, united in the struggle to regain Lithuanian liberation and in relief endeavors to aid the war sufferers and displaced persons.

Yet, in spite of these successes, we are acutely aware of an intensive wave of loss of national consciousness. Yearly we lose hundreds of Lithuanians. Not only does death tear them apart from us, but the vicissitudes of every day life scatters them over the vast American scene or dissolve them in the American boiling pot.

To unite the Lithuanians and to develop within them the spirit of Lithuanianism, it is absolutely necessary to establish the Lithuanian Community.

RELIGIOUS STATISTICS IN LITHUANIA

Before the Soviet occupation of Lithuania in 1939 there were:

	Under the Soviet occupation - in 1939	Under the Soviet occupation - in 1955
1. Bishops	19	3*)
2. Priests	1649	952
3. Seminaries	4	1
4. Clerics	470	80
5. Theological Faculties	2	none
6. Students of theology	150	none
7. Monasteries (for men 6, for women 7)	13	none
8. Religious press circulation in copies	7,030,000	50,000

The figures for 1955 are based on Soviet statistics and confidential sources.

Where are the Lithuanian bishops?

The Bishop of Telšiai, Borisevičius, was sentenced to death and executed in Vilnius on January 3, 1947.

Bishop Reinys, according to reports of confidential sources, died on November 8, 1953 in the prison of Vladimir, in the Soviet Union.

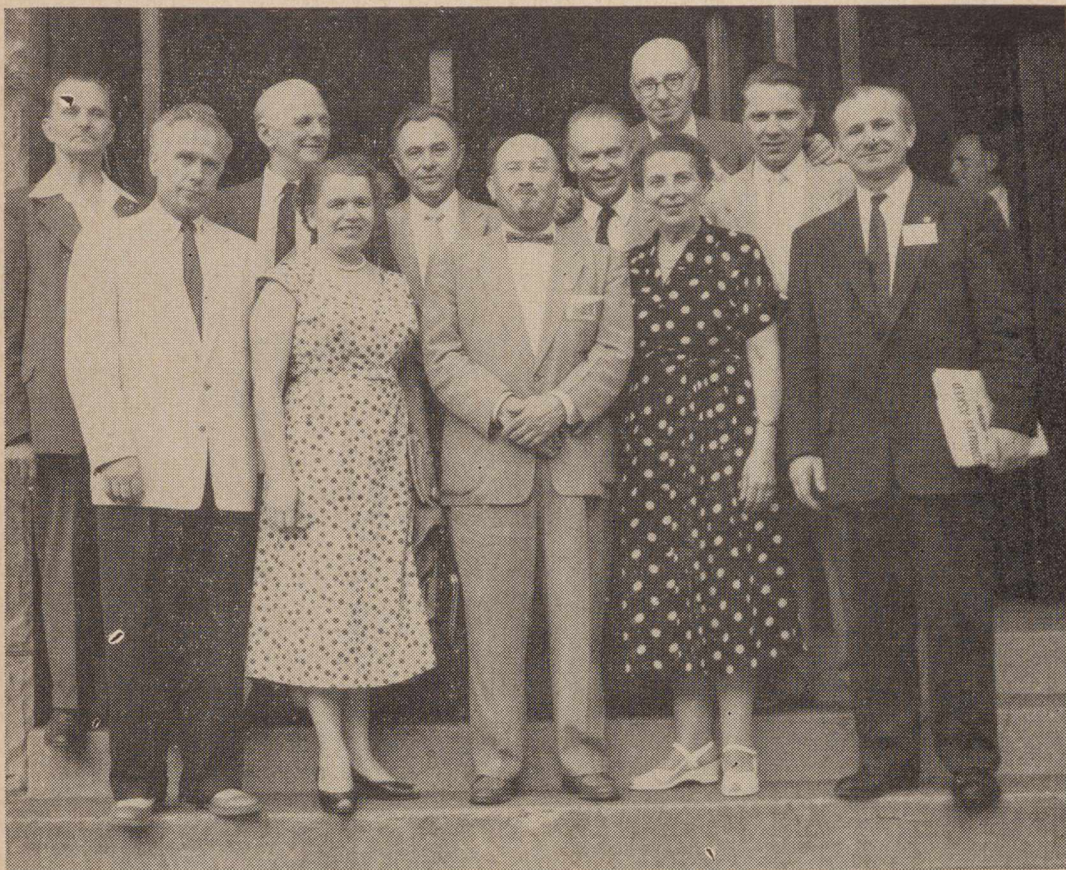
Bishop Matulionis, who is now 85 years old, has been allowed to return to Lithuania from his forced exile in the Soviet Union.

Four Lithuanian bishops are in exile.

Only one, Bishop Paltarokas, is still in Lithuania.

Eleven Lithuanian bishops remain unaccounted for. (E.)

*) Only Bishop Paltarokas remained from the old staff; two new bishops were consecrated in 1955.

ALUMNI OF THE KLAIPĖDA CONSERVATORY OF MUSIC observe 25th anniversary of graduation on June 30, 1956, Chicago, Ill.

KLAIPĖDOS KONSERVATORIJOS mokinių I-sios laidos 25 metų sukakties suvažiavimo Chicagoje dalyvių dalis: vidury prof. J. Žilevičius, jo kairėje Kons. piano klasės vedėja Spaleček-Levickienė, I-oj eilėj pirmas P. Armonas, dešinėj A. Mikulskis, viršuj Bertulis.

CONSERVATORY ALUMNI AFTER 25 YEARS

Many cultural organizations took advantage of the July 1 Lithuanian Song Festival in Chicago to hold meetings, among them the first alumni of the Klaipėda National Conservatory in Lithuania.

The reunion was planned and initiated by composer J. Bertulis, of Los Angeles, Calif. Sixteen alumni took part personally and twelve sent messages.

The National Conservatory at Klaipėda played an important role in the musical life of independent Lithuania. Among some of its graduates active in the U. S. are the following:

Juzė Augaitytė, Philadelphia, Pa., opera soloist;

Petras Armonas, Rochester, cellist, choir conductor;

Antanina Dambrauskaitė, Miami, Florida, opera soloist;

Jeronimas Kačinskas, Boston, Mass., composer, choir and symphony orchestra conductor;

Vytautas Marijošius, Hartford, Conn., symphony orchestra conductor, music teacher;

Alfonsas Mikulskis, Cleveland, Ohio, conductor of the Čiurlionis Ensemble;

Stepas Sodeika, Chicago, Ill. conductor of the Dainava Ensemble; Juozas Bertulis, Los Angeles, Calif., composer, music teacher.

To observe this anniversary of the National Conservatory, the following article was written by Prof. J. Žilevičius, formerly its director.

J. B-lis

THE KLAIPĖDA NATIONAL CONSERVATORY

By Prof. J. ŽILEVIČIUS, Elizabeth, N. J.

The idea of a conservatory in Klaipėda was first proposed at a meeting of Lithuanian and German civic leaders on Aug. 6, 1923. The school was called The Klaipėda School of Music — Memeler Konservatorium fuer Musik and the following were elected to the staff: Jokubas Stiklorius, chairman, Krips, vice-chairman, Kemp, secretary, Žilius, treasurer, Scholz and A. Brakas, vice-treasurers, Stasys Šimkus and A. Johow, school directors. The Conservatory was officially dedicated on September 30, 1923, with Prime Minister E. Galvanauskas and Minister of Education L. Bistras attending.

By November 7 of the same year the National Conservatory had 114 students. The government rented adequate building space and donated several musical instruments. Other citizens made like contribu-

tions and provided furnishings. The government of Lithuania also allotted a monthly stipend for the school.

At first classes were given in piano, voice, violin and organ. Beginning on Sept. 1, 1924 there were 75 five-year scholarships made available to bright young students of music. Soon more varied courses were introduced in composition, theory, piano, organ, voice, violin, alto, cello, contrabasso, flute, clarinet, oboe, bassoon, horn, trombone, and orchestra. Students were supplied with new instruments and all basic materials necessary in the study of music. Teachers were graduates of the Prague Conservatory and gave authoritative instruction. With the successful growth of the school the government of Lithuania took over the National Conservatory and nationalized it.

LAND OF MY FATHERS

By BERNARDAS BRAZDŽIONIS

*You alone in my joy and my gladness I dream,
You alone in the sad curves of my crossroads gleam,
You alone are my sun of tomorrow supreme,
You — the land of my fathers.*

*In my memories, meads of white daisies unfold,
And old castles on shores of the Nemunas old.
Baltic sea and the woods of Aukštaičiai — behold!
You — the land of my fathers.*

*And the humming of bees in the beehive white-clean,
Peace in castlehills and sacred forests serene,
And the deep winter's cold like as death's white path's
In the land of my fathers. /sheen —*

*You didn't die in the cruelty of ice and frost,
By the river of sorrow not fallen nor lost!
Deck yourself, wreath yourself with young spring's blooming
Lithuania — land of my fathers! /host!*

Translated from the Lithuanian
by SOFIJA TOMARAS

In May of 1925, directed by composer Stasys Šimkus, the school orchestra began giving public concerts first in Klaipėda and Šilutė, then Panevėžys, Šiauliai and Kaunas. In the same year came the announcement of voice classes, headed by Marija Theatre prima donna Čerkaskaja and La Scala soloist Volkov; a national competition with five-year scholarships as prize was held and out of 180 aspirants 39 won scholarships.

The school also began graduating choir leaders who went about the country organizing local singers into choral groups. Instrumental in this work were A. Mikulskis, Stp. Sodeika, Ilčiukas, švedas, Četkauskas, Bertulis, and others. In 1927 J. Žilevičius succeeded Stasys Šimkus as director of the school and J. Gauba became head of the orchestra.

From 1925 the National Conservatory offered teachers' summer courses in music. In 1928 there was a total student body of 156.

Even though the Klaipėda National Conservatory was not fated to exist very long, its graduates are known throughout the Lithuanian world as distinguished leaders in the field of music.

CURRENT BOOKS

The memoirs of Gen. Stasys Raštikis, **IN THE WARS FOR LITHUANIA**, Vol. I, of which several thousand copies were printed, is selling rapidly in the U. S. and Canada.

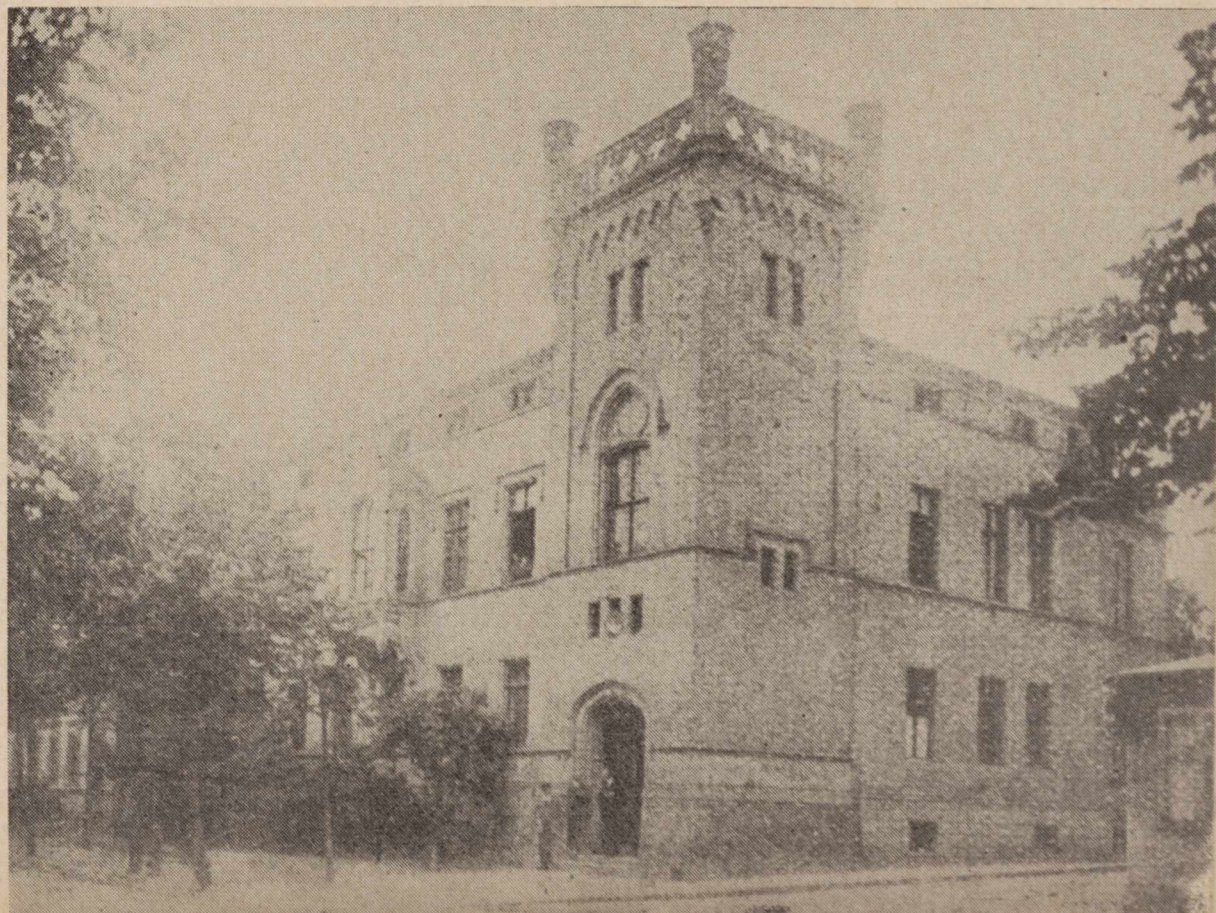
The first edition, which was bound in hard and paperbacked covers, is nearly exhausted. Raštikis in hard covers is no longer available, but about 200 paperbacked volumes are still on hand and orders will be filled until the supply lasts.

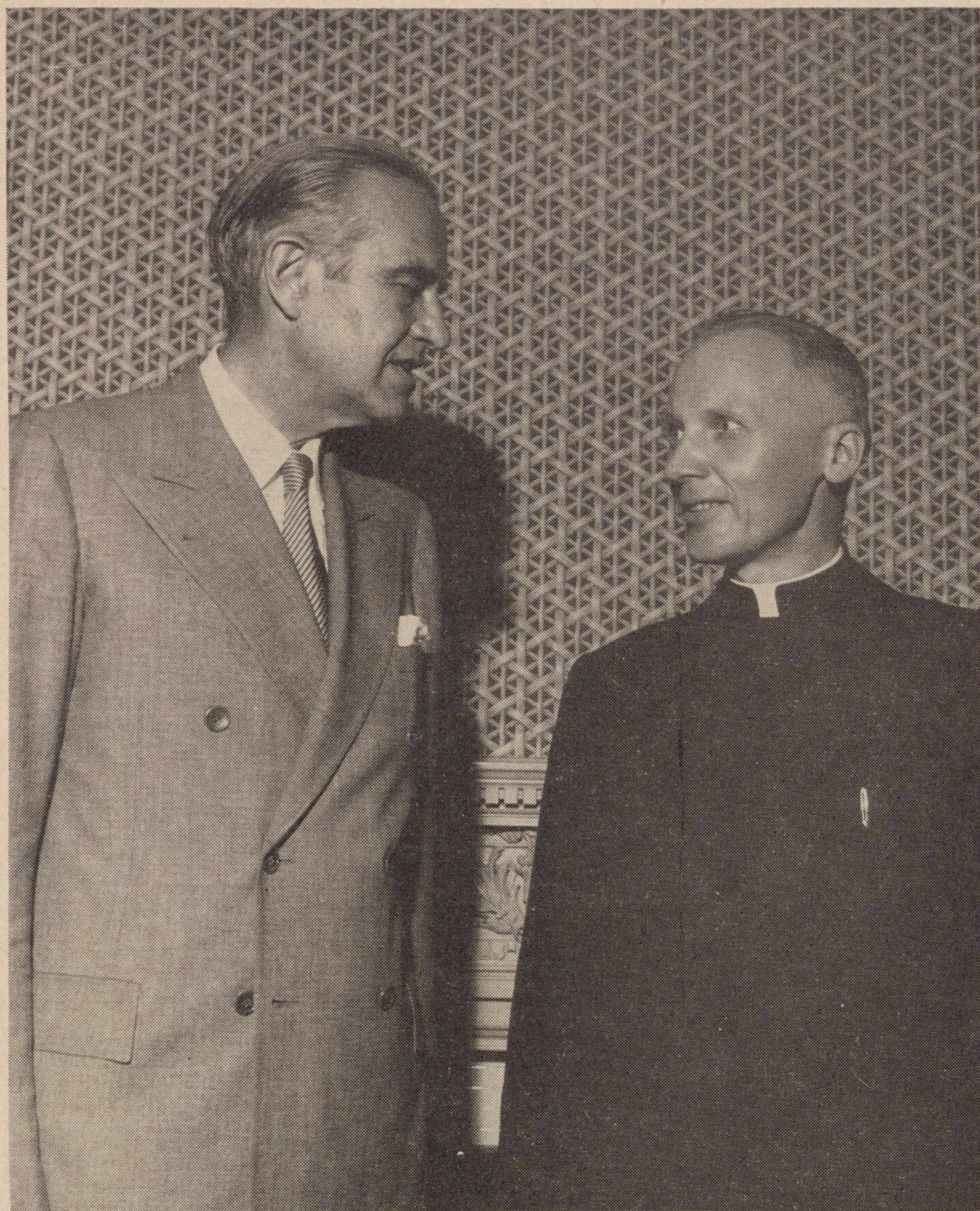
The price of this 704-page book is \$6.50. Address all orders directly to Lithuanian Days Publishers.

Antanas Baranauskas' **THE FOREST OF ANYKŠČIAI**, with original text and English translation, illustrated with woodcuts, is off the presses and is available at the publisher's and at Lithuanian Days sellers in the U. S. and abroad. Translated by Nadas Rastenis, edited by Juozas Tininis, woodcuts by J. Kuzminskas, photo jacket by Vytautas Maželis. Price: \$2.00

Lithuanian Days Publishers,
9204 S. Broadway, Los Angeles 3,
Calif.

THE CONSERVATORY OF MUSIC at Klaipėda, Lithuania.
KLAIPĖDOS KONSERVATORIJOS RŪMAI.

REV. B. MIKALAUSKAS, OFM, Chairman of the New York Chapter of the Lithuanian Journalists Society, in informal meeting with New York Governor Avarell Harriman.
TĒVAS B. MIKALAUSKAS, OFM, Liet. Žurnalistų S-gos, New Yorko skyriaus pirm., pokalbyje su N. Y. valst. gubernatorium A. Harrimanu, aktyviai stojančiu už pavergtuosius.

LITHUANIAN FLIER FELIKSAS VAITKUS died this year on* Aug. 8 in Wiesbaden, Germany, where he was with the U. S. Air Force. Vaitkus was the sixth airman to try solo flight across the Atlantic in 1925. His feat was only partially successful, since he was forced down in Ireland, short

of his Lithuanian goal. In this photo he is shown with his wife accepting flowers from little girl in Panevėžys, Lithuania.

F. VAITKUI, perskridusiam Atlantą, su žmona gėlių įteikia Panevėžio gimnazijos mokinė Janina Velbasytė. Foto P. Bliumas

Russian Rulers Savages

A message
by Gov. Averell Harriman

"In the long record of Soviet tyranny and double-dealing, there has been no event more full of hypocrisy than the present pose of the Russian rulers. These are men who rose to power in the Stalin era by the savage and monstrous zeal with which they exterminated whole nations and hounded liberty through the length and breath of the Eurasian Continent in the name of their leader. Now that he is gone, they have admitted to a small portion of the facts. But this is the central fact of this whole episode: the terror and tyranny of the Communist regime has not let up in any way whatever. The persecution of minority groups continues; the oppression of all liberty persists unchanged and unabated.

"But admission is noth enough. Yesterday the party line was 'Deny everything.' Today the line is 'Confess.' But the Communist word is meaningless — what we want is action.

"Action means the holding of free elections in th satellite nations, the abolition of the slave labor camps, the freeing of political prisoners and the right of opposition for the living as well as for the dead. I salute the American Friends of the Captive Nations as a strong and insistent voice that will command the attention of leaders of both sides of the Iron Curtain, testifying to the unswerving American conviction that the Soviet crimes against the nations of Eastern Europe are no less enormous for having taken place in a fast-receding past."

P E T I T I O N

June 14, 1956

The Hon. Dwight D. Eisenhower,
President of United States
The White House
Washington, D. C.

On this sad date, June 14, commemorating the 15th anniversary of the cruel deportation of more than 40,000 Lithuanians from their native land to suffering and death in the Siberian wastelands, we the undersigned members and supporters of the Lithuanian American Youth organizations, consider it our duty to submit respectfully to you on this occasion the following statement:

On June 15, 1940 the Soviet Union, by force and in violation of treaties, invaded and occupied, and continues to occupy and despoil Lithuania. After one year, mass deportations of the Lithuanian people to Siberia and other Asiatic regions of the Soviet Union were begun. As a result of these deportations up to the present day more than 150,000 Lithuanians have been banished from their homeland and imprisoned in slave labor camps of these regions.

Many of those deported died because of hunger, intense cold and overwork. However, numerous letters from Siberia which are being currently received in the United States show that a part of those deported are still alive and that they are suffering intensely under difficult conditions in these desolate areas of the Soviet Union.

Therefore we respectfully petition you, Mr. President, and the Government of the United States of America to explore all possibilities for righting the wrong done to Lithuania and to take all possible measures to:

1. Restore sovereign right and self-government to Lithuania;
2. Return as soon as possible our deported parents, sisters, and brothers to their native country of Lithuania.

Following are the signatures of 38,324 members and supporters of the Lithuanian American Youth organizations.

THE LITHUANIAN COMMUNITY OF FRANCE District Chairmen meet in conference, June 17-18, in Paris. Seated, l. to r.: Rev. J. Petrošius, vicepres., J. Jaknevičienė, Nilvangė, O. Pruche-Gečaitė, Rouen, Dr. Bačkis, Minister of Lithuania in Paris; standing: A. Ljutkus, Alpes Maritimes, K. Jonaitis, Nord, Br. Jucius, Morhange, P. Garbauskas, Freyming, O. Bačkienė, Committee Chairman, Lith. Community of France, J. Lapinskas, Tournon, V. Narbutas, Lyon, V. Bajarskas, Pas de Calais, M. Kazokaitis, Mulhouse, V. Švirmickas, Director of Affairs. Photo P. Klimas jr.

PRANCŪZIJOJ LIET. BENDRUOMENĖS pirmininkų konferencija Paryžiuje birželio 17-8.

LITHUANIANS MAKE NEWS

● "The Lithuanian Plaza" in Chicago was dedicated on July 2, with special ceremonies which took place at the monument of the American-Lithuanian heroes, the transatlantic pilots Darius and Girėnas.

According to the Chicago newspapers, the Lithuanian Plaza, which was voted and established by special declaration of the Chicago City Council, will include the following streets and avenues: Marquette Road, Rockwell Street, 68th Street, Washtenaw Ave, 69th Street and California Ave.

● Dr. A. Rukša was the main speaker during the "Culture-Days" on May 19-21 at the February 16th High School, Huettendorf, Germany. Participating in program were: soloist M. Panse-Simaniukštytė, K. Motgabis, F. Strolia, Dr. J. Grinius, A. Venclauskas, the "Darna" choir, conducted by M. Budriūnas.

An art exhibit was also given, featuring the work of Petravičius, Krivickas, Viesulas and Mikšis.

● Jurgis Valaitis is one of the members of the engineering group who are building an American Culture Center in the heart of Berlin.

Mr. Valaitis began his education in Lithuania and graduated in Engineering from the University of Stuttgart, Germany.

He and his brother, Dr. Valaitis, are active members and co-founders of the intellectual youths' organization "šviesa" (The Light).

● A Lithuanian priest, Rev. V. Jaskevičius, S. J., received permission to visit the Soviet Union. His visa was issued on June 15. Rev. Jaskevičius, a Ph. D. and head of the Russian Problems Studies Department of Fordham University since 1950, will visit Riga, Leningrad, Kiev, Odessa, Kharkow, Yalta, Sochi and Moscow.

● A new board of the Lithuanian Writers Association was elected in a special meeting of members during the Cultural Congress in Chicago this June. Elected were: Benys Babrauskas, President, Povilas Gaučys, Vice President, Aloyzas Baronas, Secretary, Sofija Tomarienė, Treasurer, and Vincas Ramonas.

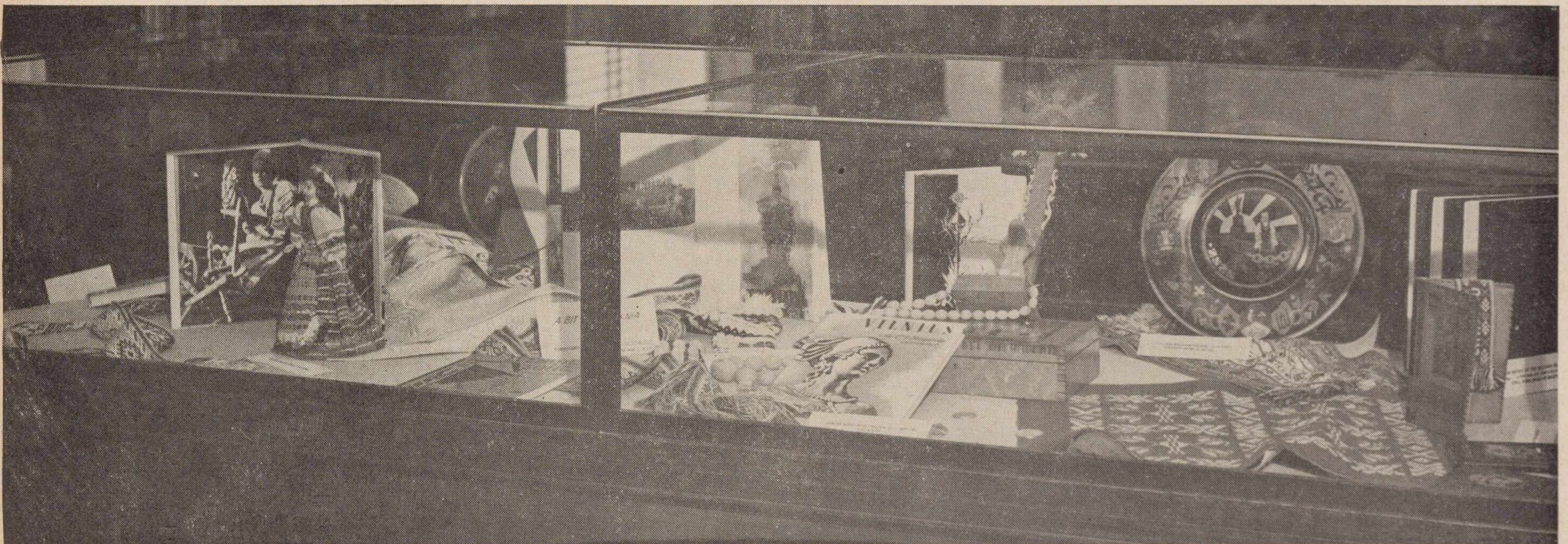
● Engineer and Mrs. K. Pabedins-

kas arrived in the U. S. from Morocco, North Africa where Mr. Pabedinskas was director of a textile factory in Safi, near Casablanca.

MEMBERS OF THE LITHUANIAN STUDENT SCOUT SORORITY, University of Illinois Chapter, Urbana, Illinois. Standing, left to right: Regina Firantaitė, Dalia Oželytė, Dalia Miecevičiūtė. Center, seated: Ramutė Kliorytė, Gražina Stepaitytė, Stasė Pagalytė, Dalia Tutlytė; Foreground: Meilutė Tapulionytė and Marytė Miknaitytė.

AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO NARĖS, studijuojančios Illinois Un-te, Urbana.

A LITHUANIAN EXHIBIT OF BOOKS and handicraft from Lithuania was held at the Los Angeles Central Library from April 28 to June 6. Exhibit was held over because of public interest and local newspapers gave space to it. Initiator of exhibit was A. Gustaitis, Lithuanian journalist in Los Angeles.

LIEUVIŠKA PARODĖLĖ vyko nuo balandžio 28 iki birželio 6 d. Los Angeles Viešojoji Bibliotekoje. Ją surengė Algirdas Gustaitis, išstatydamas lietuviškų knygų anglų ir lietuvių kalbomis, medžio raižinių, odos gaminių, audinių, mezginių, gintaro papuošalų, lietuviškų pinigų ir kt. Paroda turėjo didelį pasisekimą, apie ją parašė vietos amer. laikraščiai.

Evening shadows cast dark shapes over spacious lawn of Franciscan monastery in Kennebunkport, Maine.

Vakaro šešėliai

THE MORNING HOUR
(Rytmetys)

Mykolas Vaitkus (1883)

*The pale dawn rises slowly
From mists not yet disbanded;
Its face is like an angel's,
All grave as it is candid.*

*Light streaks the cloudy gauzes
With woof of silver metal;
A great rose blooms and scatters
Pink petal after petal.*

*And soon the sun is climbing
In golden-bannered glory,
As clean as flesh of lilies,
As innocence in story.*

*He stares in naked wonder
At swarms of wondering creatures
As if he saw them newly,
And they saw alien features.*

*The green earth sings his praises,
The air is bright with cheeping;
But he grows hot with passion
That breaks in tears of weeping.*

ON THE SEASHORE
(Pajūry)

Petras Vaičiūnas (1890)

*By the sea's mearings,
Frayed and wind-shifted;
Lovebound, we drifted—
By the sea's mearings.*

*There was no silence
Where the wave tumbled,
Crested and crumbled—
There was no silence.*

*Marvellous meanings,
Strayed out of faery,
Made our steps airy—
Marvellous meanings.*

*Spindrift came flying,
Cold-petalled whiteness,
Flaked with day's brightness—
Spindrift came flying.*

*Heavy seas thundered
At sanded portals,
Hating us mortals—
Heavy seas thundered.*

TWO POEMS
from the
LITHUANIAN

Translations by
W. K. MATTHEWS

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Amsterdam, N. Y.

WCSS — 1490 kil.
Lietuviška programa
Sekmadieniais 7—8 val. vakaro
Programos vedėjas — Juozas Olšauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
Saturdays — 1:30 - 2:00 P. M.
Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.
Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

Baltimore, Md.

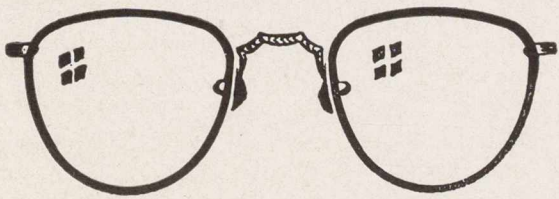
Lietuvių Melodijos Valandėlė
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SAratoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdutės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

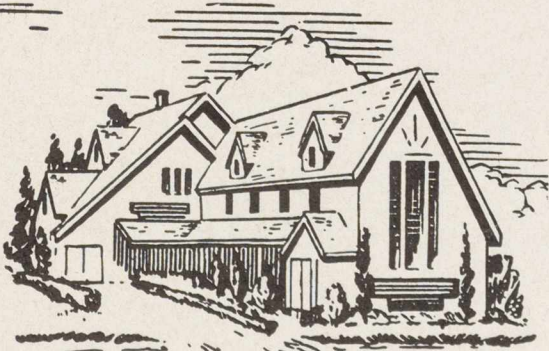
LIETUVIŲ DIENAS
CHICAGOJE UŽSISAKYKITE PAS
BALYS BRAZDŽIONIS
2646 West 71 St., Chicago 29, Tel. PR 8-5374
Taisau visų modelių radijo, televizijos ir
elektros aparatus.

EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namas

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Programos pradžia kiekvieną
šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas
gimtojo žodžio ir lietuviškosios muzikos
programą transliuoja kiekvieną penktadienį
7:30 iki 8:15 per WDOK, banga 1260
Klubo pirmininkas Juozas Stempužis 1203 E. 74th St.,
Cleveland 3, Ohio.
Programos vedėjas Balys Auginas, 2838 Hampshire Rd.,
Cleveland Heights 18, Ohio. Telef. FA - 1-8108

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P.M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda
girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sekmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
1518 Mc Farland Rd., Pittsburgh 16, Pa.
Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program
Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles
Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.
Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh
3, Pa.
Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-
burgh, Pa.
Programos vedėjas Pranas Saldukas [naujas adresas].
(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN
MELODY HOUR"
Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles
Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.
Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and
Kostas Pukas.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 WESTERN AVE.
Phone HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CAL.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas
Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Visais reikalais rašyti:
Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178
Pusvalandžius redaguoja redakcinis kolektyvas. Bendruo-
menės Balso reikalais rašyti: A. Gaigalui, 335 Titan St.
Phila.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį
9:30 iki 10:00
Pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.
Pirm. pav. Petras Armonas, 75 Clairmount St.
Skr. Vytautas Žmuidzinas, 213 Berlin St.
Kasin. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Vald. narys Ramunė Vilūnaitė, 215 Baird St.
Programos vedėjai: D. Podelytė, R. Vilūnaitė, P. Ar-
monas, A. Cieminis, St. Ilgūnas, Br. Krokys, H. Žemelis,
V. Žmuidzinas.

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai
CHUM - 1050 banga - Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 3 val. iki 4:15 po pietų
Programos vedėjas J. R. Simanavičius, 77 Salem Ave.,
Toronto, Ont., Telefonas OL - 1274

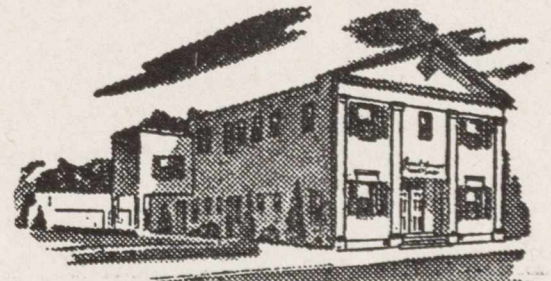
Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS
Pirmoji programa iš Washingtono
7 val. vak. Lietuvos laiku (16 val. Grinvičo l.) bangomis:
13, 16, 19, 25, 31, 41 ir 251 m.
Ji kart. 9 v. 45 m. vak. (18 v. 45 m. Gr. l.) 41 ir 49 m. b.
Antroji (pusvalandžio) programa iš Europos
Lietuvos l.: 9 v. v. (18 val. Gr. laiku) 19, 25, 31 ir 251 m.
Ji kart.: 12 v. 45 m. naktį (21 v. 45 m. Gr. l.) 41 m. b.
7 v. 15 m. rytą (4 v. 15 m. Gr. l.) 25, 31, 41 ir 49 m. b.
3 v. 30 m. popiet (12 v. 30 m. Gr. l.) 19, 25, 31, 41, 49 m.
Trečioji kasdieninė programa iš Washingtono
Lietuvoje girdima 12 val. naktį (21 val. Grinv. laiku)
19, 25, 31, 41, 49 ir 251 metro banga.
Ji kartojama: 5 val. 45 min. ryto (2 v. 45 m. Gr. l.)
25, 31, 41 ir 49 m. bangomis
3 v. popiet (12 v. Gr. l.) 16, 19, 25 metr. bangomis ir
5 val. popiet (14 v. Gr. l.) 13, 16, 19 ir 25 m. bangomis.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

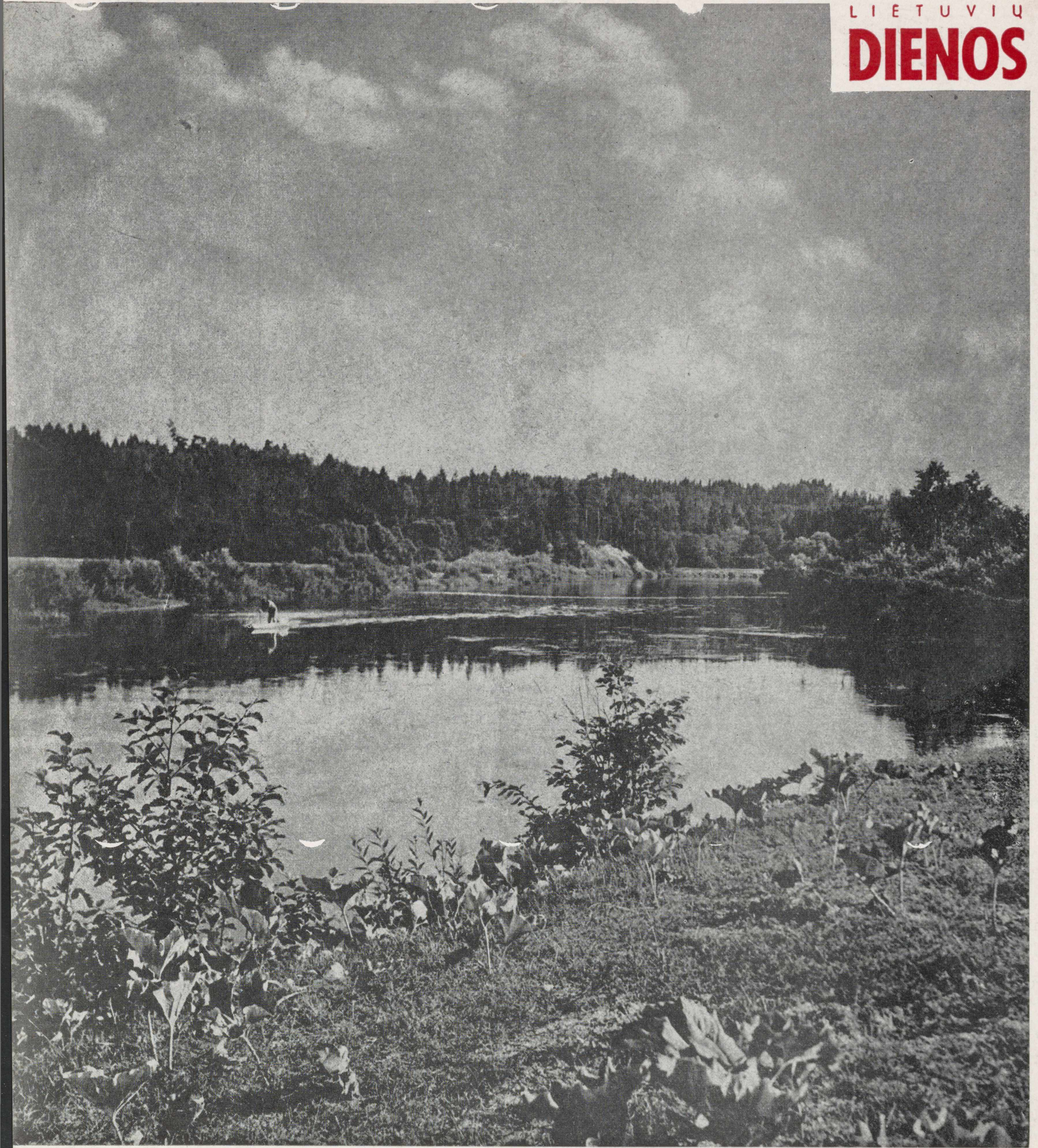
Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK
MORTUARY
731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

LIETUVIŲ
DIENOS

THE ANYKSCIAI COUNTRY OF LITHUANIA